

brazilië

Goed onderwijs voor
iedereen

india

Highschool is in the air

kenia

Bezoek aan Waldorf
Kakuma Project

De rOndbrief

voorjaar 2015

Colofon

de rOndbrief voorjaar 2015

31e jaargang, no 1, mei 2015

de rOndbrief is een uitgave van het Internationaal Hulpfonds (IHF) en verschijnt tweemaal per jaar.

abbonement + donateurschap: € 30 per jaar

opmaak en druk: Druk.Tan Heck, Delft

website: Wilfried Nauta

Internationaal Hulpfonds

De Paal 1-6

1351 JA Almere

Contact:

tel: 06 26972310

e: info@internationaalhulpfonds.nl.

Medewerkers

Marion Beijer	voorzitter
Chantal Bosch	portefeuille Sp.Latijns-Amerika
Michiel Brave	penningmeester
Frank Francken	kantoor
Bert Harms	portefeuille ZO-Azië & China
Karin van Hulzen	secretariaat
Reiny Jobse	redactie en portefeuille Oost-Afrika
Anton Klein	portefeuille West-Europa & Midden-Oosten
Liard Kranen	portefeuille Oost-Europa en PR
Anselma Remmers	portefeuille West-Azië
Irene Storm	portefeuille Zuidelijk Afrika
Sanne Ruhaak	redactie
Gooyke v.d. Schoot	portefeuille Oost-Europa
Jan Sint	portefeuille Brazilië
Annette van Soest	portefeuille West-Europa & Midden-Oosten
Stasja van Suchtelen	marktcoördinatie
Truus Warrink	portefeuille Oost-Afrika

Telefonisch kunt u het IHF elke woensdag van 9.00 tot 17.00 uur bereiken. Op andere dagen kunt u een boodschap inspreken 06 26972310.

Website: www.internationaalhulpfonds.nl

De **Stichting Internationaal Hulpfonds(IHF)** is een vrijwilligersorganisatie. Het IHF biedt steun aan projecten buiten Nederland die vernieuwing van opvoeding en onderwijs nastreven met de vrijeschool-pedagogie als uitgangspunt. Over de hele wereld slaan mensen de handen ineen om op de vrijeschool-pedagogie gebaseerde projecten op te zetten. Met behulp van donateurs steunt het IHF meer dan 140 van deze projecten, verspreid over 50 landen.

In **de rOndbrief** doet het Hulpfonds tweemaal per jaar verslag van de ontwikkeling van initiatieven en projecten die door het IHF gesteund worden. Er wordt melding gemaakt van de activiteiten die ten behoeve van deze initiatieven worden ondernomen, maar ook van de ontwikkelingen binnen de eigen organisatie. Omdat de projecten niet of nauwelijks gesubsidieerd worden en hun voortbestaan in hoge mate afhangt van financiële steun uit het buitenland, hoopt het Internationaal Hulpfonds uw interesse te wekken en doet het een beroep op uw vrijgevigheid.

Triodosbank 21.21.95.050 / BIC: TRIONL2U

IBAN code: NL03 TRIO 0212 1950 50

ING bank: 38 92 918 / BIC: INGBNL2A

IBAN code: NL 81INGB0003892918

Kamer van Koophandel 30167248

Wilt u per e-mail op de hoogte gehouden worden van het IHF? Stuur ons dan een e-mail.

Wilt u **de rOndbrief** liever digitaal ontvangen? Laat het ons even weten via info@internationaalhulpfonds.nl

Foto omslag: "amigos", vrijeschool Alecrim, Brazilië

Inhoud

Oost-Afrika: Met donateurs door Oost-Afrika	11
Brazilië: Goed onderwijs voor iedereen	12
Zuid-Amerika: Projecten in Latijns-Amerika	14
Kenia: Bezoek aan Waldorf Kakuma Project	16
Zuid-Afrika: Kerstfeest in the Breede Centre	18
Israël: Op weg naar een vreedzame toekomst	19
China: De Vrije School van Hancheng	20
India: Highschool is in the air!	22
Nepal: 'Life' vanuit Maitreya Pathshala, Nepal	23
Portugal: Waar ik warm voor loop / Kleine stapjes	24
Kaukasus: Psychiaters uit Nederland geven cursus	26

vaste rubrieken

4	Van de redactie
5	Mededelingen Bestuur
9	Wel en Wee
27	Solidariteitsactie
30	Donaties

VAN DE REDACTIE

Kakuma Refugee Camp, Kenia “Hongkong” Child Friendly Space nr. 6

Dit is het laatste CFS van het Waldorf Kakuma Project dat we vandaag bezoeken, en tegelijk het grootste. Meer dan tweehonderd pikzwarte kinderen, verdeeld over vier groepen, zijn hier bezig. Sinds we in het vluchtelingenkamp zijn, hebben we trouwens niet één blank gezicht gezien. De kinderen van de grootste groep, tussen zes en zeven jaar, zitten dicht opeen gepakt, heel geconcentreerd pietepouterige kraaltjes aan een vislijn te rijgen. Goed voor de oog-handcoördinatie. Als de ketting af is, bindt de leraar hem om hun hals. Wat zijn ze trots! Een klein meisje met het syndroom van Down, dat nieuwsgierig over hun benen heen kruipt, wordt door een meisje opgepakt en naar de kleutergroep aan de andere kant van het terrein gebracht. De kleuters zitten in een grote kring te boetseren. Met een beetje water en de aarde waarop ze zitten, maken ze kleine beestjes en veel ondefinieerbare voorwerpjes. Juf Esther heeft in het midden een prachtig miniatuurdorpje gemaakt: een kraal met ronde hutjes, zoals we hier in de omgeving zoveel zagen. Net als de meeste kinderen hier komt zij, een vrouw uit de Turkana-stam, uit zo'n soort dorp. Van groene takjes heeft ze boompjes gemaakt. Als er een beestje af is, zet ze het in de kraal

erbij. Een jongetje heeft een eigen kraal gemaakt, met een hut met een puntdak. Op het dak heeft hij voorzichtig een takje gezet. Stralend kijkt hij mij aan. Dit is zijn huis: Home! Later, terug in Nairobi, zag ik zijn huisje in een boek over een Zuid-Soedanese stam. Ooit mag hij er misschien weer naar terug.

Dan is het opeens tijd. Alle groepen vormen rijen. De oudsten doen in afwachting van de kleintjes een leuke kringdans. De kring groeit aan tot iedereen een plaats heeft. Naast me staat een meisje van een jaar of negen, ze sleept met een vergroeide voet en haar arm is verlamd. Spreken kan ze niet, maar haar glimlach zegt me: is dit niet mooi?

In het midden staat nu een leraar, het is een van de grote Congolese vluchtelingen, die me 's ochtends bij het begroetingsritueel van de leraren zo hartelijk omhelsde: hij is in opleiding tot leraar! Naast hem staat opeens een piepklein kleutertje. Op een teken van de leraar is het in één klap doodstil. Dan steekt het jongetje zijn armpje omhoog en klinkt zijn stem hoog, maar goed verstaanbaar: “I see the sun!” Tweehonderd armpjes gaan de lucht in. Luid klinkt het: “I SEE THE SUN!” Het jongetje wijst op zichzelf: “The sun sees me!” Allen doen hem na. “I see the moon!” Alle armpjes omhoog, luid roepen ze hem na. Ook “the sky”, “the stars” en “the teacher” volgen. Tot slot wijst het jongetje naar de kring: “I see you!” Allen wijzen naar hem. “And you see me!” Ieder wijst op zichzelf. De tranen schieten me in de ogen. Luid gejuich om me heen. De kring breekt uiteen. De leraren schudden de kinderen van hun groep de hand. Opeens word ik omringd door een grote drom lachende kindertjes, allebei mijn handen worden geschud door tientallen zwarte handjes tegelijk. “Good bye! Good bye!”

Reiny Jobse

Kerncijfers

Inkomsten	2014	2013
Algemene middelen	€ 58.030	€ 112.578
Donaties op naam	€ 162.624	€ 148.679
Bankrente	€ 1.012	€ 1.466
Overige baten en voorraad		
Totaal	€ 221.666	€ 262.723
Uitgaven		
Overgemaakt naar projecten vanuit de algemene middelen	€ 34.572	€ 24.352
Overgemaakt naar projecten vanuit de middelen op naam	€ 177.406	€ 128.670
Schenkingen Afrika Projecten	€ 37.033	€ 15.097
Schenkingen Brazilië Projecten	€ 5.678	€ 1.500
Schenkingen Zuid Amerika Projecten	€ 16.700	€ 18.108
Schenkingen West Europa Projecten	€ 9.617	€ 6.466
Schenkingen Rusland Projecten	€ 2.288	€ 1.200
Schenkingen Midden/Oost Europa Projecten	€ 5.849	€ 22.387
Schenkingen Midden Oosten Projecten	€ 246	€ 1.000
Schenkingen Kaukasus Projecten	€ 2.700	€ 24.154
Schenkingen ZO-Azië Projecten	€ 8.058	€ 364
Schenkingen ZW-Azië Projecten	€ 14.951	€ 3.880
Schenkingen China- projecten	€ 6.875	€ 350
Schenkingen Solidariteitsfonds Projecten	€ 67.411	€ 34.165
Organisatiekosten	€ 37.157	€ 26.901
Totaal	€ 249.135	€ 179.923
Toevoeging /onttrekking aan de reserves vrije middelen	€-13.699	€ 61.324
Toevoeging /onttrekking aan de reserves vastgelegde middelen	€-14.783	€ 20.009

Toelichting kerncijfers Het jaar 2014 laat in daling aan donaties van in totaal € 40.603 zien. Dit komt door het wegvallen van legaten die in 2014 niet voorkwamen. Omdat de financiële positie van het IHF eind 2013 goed was is er meer geld ter beschikking geweest voor schenkingen aan diverse projecten. Zowel uit de algemene middelen en de middelen op naam is er in totaal € 58.956 meer geschonken als het voorgaande jaar.

De organisatiekosten zijn in 2014 toegenomen met € 10.256. Dit zijn voornamelijk eenmalige kosten zoals extra kosten voor marketing in de vorm van extra uitgaven van de Rondbrief, de productie van een promotiefilm, updaten van het donateurbestand met e-mailadressen.

In 2014 zijn tevens een nieuwe voorzitter, Marion Beijer, en een nieuwe secretaris, Karin van Hulzen, benoemd.

Tevens is er een eventuele nieuwe kandidaat gevonden om de taak van penningmeester over te nemen. In 2015 zal zomede het IHF over een adequaat voltallig bestuur kunnen beschikken.

Namens alle kinderen, leerkrachten en ouders in de projecten wil ik hartelijk danken voor uw steun in het afgelopen jaar. Zonder deze steun zouden vele kinderen niet de mogelijkheid on zich te ontwikkelen.

Wij hopen dat de kinderen, leerkrachten en ouders ook op uw steun in 2015 mogen rekenen.

Afrika (Oost en Zuid) De portefeuillehouder Oost-Afrika heeft in maart 2014 alle projecten bezocht. Zij heeft een begin gemaakt met inwerken van de nieuwe portefeuillehouder voor Oost-Afrika. Ook heeft zij de nieuwe portefeuillehouder voor Zuidelijk Afrika ingewerkt na het plotselinge vertrek van de zittende portefeuillehouder. Dit bleek een lastige klus te zijn die ook in 2015 nog veel tijd zal vragen.

Het IHF ondersteunde in 2014 de volgende projecten in Afrika:

- In Tanzania is in 2013 op het eiland Zanzibar een school gestart met een kleuterklas en een eerste klas: "Creative Education Foundation of Zanzibar".
- Ook in Tanzania werd het weeskinderenproject van de Hekima Waldorf School in Dar es Salaam gesteund. Voor 20 kinderen werd het schoolgeld betaald.
- De Hekima Waldorf School zelf heeft extra ondersteuning bij het begeleiden van de leerkrachten gekregen. Een en ander is in samenwerking met "die Freunde der Erziehungskunst" gefinancierd.
- De Rudolf Steiner School Mbagathi in Nairobi voor Masai kinderen kreeg het schoolgeld voor 7 leerlingen en ook een bijdrage aan de algemene middelen. De school groeit en is kwalitatief heel goed te noemen. Er zijn plannen voor een bovenbouw met ook een praktische stroom. Er is een nauwe samenwerking met een luxe B&B (Nyati Hill) tot stand gekomen, waar leerlingen een opleiding kunnen volgen in de toeristische branche. De opbrengsten zijn voor de school.
- In Mbagathi wordt een Teacher Training gegeven, deze wordt door het IHF financieel gesteund, zo wordt in begeleiding op verschillende scholen voorzien.
- Het Kakuma Waldorf Project, een vluchtelingenkamp in het noorden van Kenia, is gesteund met o.a. een bijdrage uit het noodfonds.
- De Naretoi Kindergarten, een beginnende kleuterschool bij Selenkay, kreeg een bijdrage.

Latijns Amerika (Spaanstalig) Het IHF ondersteunde in deze landen de volgende projecten:

- Zes leraren uit Ecuador, Costa Rica en Guatemala ontvingen elk een toelage voor de 5-jarige bijscholingscursus in Cuernavaca - Mexico. of een cursus elders.
- Costa Rica. El Huerto Er is uit diverse donaties inmiddels 4000 euro gereserveerd voor de bouw van een extra klaslokaal.
- Peru. Kleuterschool Casita de Juegos in Lima is uitgebreid met twee klassen lagere school. Het IHF heeft voor inrichting van de lokalen en voor leermiddelen 1000 euro bijgedragen.
- Conferentie met cursus op initiatief van IHF, waar mensen uit Mexico, Guatemala, Costa Rica, San Salvador, Honduras en Panama aan deelnemen. Deze conferentie wordt steeds op een andere plek gehouden. Iaswece (1500 euro) en IHF (1500 euro) dragen bij aan salarissen voor docenten en reiskosten deelnemers.
- Na de eerste vraag van ouders naar een vrijeschool, in 2007, is de Waldorf pedagogiek flink aan het wortelen en groeien. Bij de start waren er geen vrijeschoolleerkrachten voorhanden, het IHF heeft daarop het initiatief voor scholing genomen. In de afgelopen jaren hebben 5 leerkrachten uit Midden-Amerika hun diploma gekregen.

Latijns Amerika (Brazilië) Brazilië en Oost-Europa werden gezamenlijk beheerd door twee personen. Deze koppeling is ongedaan gemaakt, waardoor Brazilië weer is teruggebracht in één hand. De huidige portefeuillehouder bracht in 2014 een bezoek aan acht projecten en sprak vertegenwoordigers van één project persoonlijk. Zeven projecten bevinden zich in de regio's Sao Paulo en Rio de Janeiro en twee projecten in de hoofdstad Brasilia.

Er kon, na jarenlange ondersteuning, afscheid genomen worden van het heilpedagogisch instituut Casa do Sol; van dit project is inmiddels de continuïteit gewaarborgd. Er zijn, op basis van bezoek, gesprekken en informatie, vier nieuwe projecten toegevoegd aan de portefeuille. Het betreft alle startende initiatieven. Met de Novalisschool in Piracicaba wordt de mogelijkheid van een partnerschap met een school in Nederland onderzocht.

Steun ontvingen:

- Circo Ponte das Estrelas: donatie ten behoeve van de begroting voor de tournee
- Vale de Luz: steun voor de lerarenopleiding
- Alecrim: een nieuw project ontving steun ten behoeve van de lerarentraining
- ACOMI: een wijkontwikkelingsproject
- Verschillende peetkinderen

Oost-Europa en de Kaukasus

De portefeuillehouder heeft dit jaar een aantal projecten bezocht, te weten in Istanbul en Tbilisi. Ook ging zij naar de multi-etnische Waldorfkleuterschool in Sarajevo, het project Phoenix, waar een conferentie werd gehouden. Zij ontmoette daar de zes kleuterleidsters, die konden studeren met steun van het IHF. In oktober gaf zij een seminar over muziekonderwijs en liederes op de Waldorfschool in Istanbul.

Uit de portefeuille, die twaalf projecten bevat, is het volgende te melden:

- Een tweede kleuterschool in Slowakije moest worden opgeheven, vorig jaar die van Zvolen, dit jaar die van Prievidza.
- De Waldorfschool in Bratislava is eindelijk, na twaalf jaar, erkend.
- De Waldorfschool in Istanbul is aan de portefeuille toegevoegd. Een Nederlandse gepensioneerde kleuterleidster heeft de kleuterleidsters het tafelpoppenspel geleerd. In september begint de school met een eerste klas.
- De sponsors van de school in Odessa hebben dit jaar € 1400 geschonken; een belangrijk bedrag naast de noodhulp van € 2000. Zes kinderen van deze school worden via een peetschap ondersteund.
- Het Phoenixproject in Sarajevo: 5 studenten kregen de mogelijkheid hun studie te vervolgen, ook in samenwerking met die Freunde en de Iona Stichting.

West-Azië De portefeuillehouder is in 2013 gestart met het bezoeken van tien vrijescholen in India en Nepal. Het jaar 2014 stond in het teken van het onderhouden van de contacten met deze scholen. Zij bracht de schoolinitiatieven dáár in contact met mensen die in Nederland aan vrijescholen verbonden zijn, om te

helpen bij de begeleiding.

De volgende scholen/projecten hebben dergelijke hulp ontvangen:

- Aarambh, New Delhi Een beginnend vrijeschoolinitiatief, met inmiddels 14 kleuters; in juni 2015 zal er een eerste klas starten. Er is een gift overgemaakt ten behoeve van het nieuwe gebouw..

- Abhaya, Prerana en Sloka,

Deze drie scholen in Hyderabad zijn in contact gebracht met het Karel de Grote College (KGC) in Nijmegen. In oktober zijn twee docenten naar Hyderabad gereisd om een training te geven aan bovenbouwdocenten van de scholen. Bijzonder is, dat de samenwerking tussen de drie scholen hierdoor versterkt is. IHF heeft bijgedragen aan de reiskosten. Ook zijn er vanuit het solidariteitsfonds kinderen gesponsord van Prerana.

- Maytreya Pathsala in Pokhara, Nepal

Bijdrage aan de kosten voor het gebouw en speel- en schoolmateriaal. Ook is de school bezocht door een leerkracht en een muziektherapeute. Het IHF heeft bijgedragen aan de reiskosten.

- Nanhi Dunya in Dehra Dun, India

Het oudste vrijeschoolinitiatief in India, waar arme en gehandicapte kinderen een plaats kunnen vinden kreeg een financiële bijdrage voor het opknappen van het gebouw. Er is één kind gesponsord vanuit een peetschap.

West-Europa en Midden-Oosten

In 2014 heeft het IHF financiële en immateriële hulp kunnen bieden aan de volgende scholen en initiatieven

- Escuela Livre do Algarve, Escola do Malhão in Portugal.
- Scuola Waldorf Palermo en Scuola Waldorf Verona in Italië.
- Chant'Arize in Frankrijk.

Samen met de Stichting Helias is er in Zuid-Portugal weer een Teachers' Training gegeven door NL coaches waaraan docenten van 5 verschillende scholen deelnamen. In de herfst heeft het IHF daarop een vervolg georganiseerd.

Via peetschappen is er steun gegeven aan 3 kinderen in Chant'Arize; 1 kind in Ringwood College (U.K.); 7 kinderen in Ein Bustan (Israël), 5 kinderen in Scuola Waldorf Palermo (Italië), 1 kind in Escuela Livre do Algarve; 2 kinderen Escuela do Malhão; 1 kind in Escuela Harpa (P.)

Zuidoost-Azië en China De portefeuillehouder is in november 2014 op reis geweest naar China. Hij heeft daar gesprekken gevoerd met de oprichter van de Waldorfscholen in China (Ben Cherry), en met leerkrachten en ouders van vijf scholen. Alle scholen willen graag meer uitwisseling met scholen in Nederland (twinning). Twee scholen verdienen ook in de toekomst nog financiële ondersteuning: de school in Hancheng (He Zhi Pan) en de school in Hong Kong (Star Hill).

De volgende projecten hebben in 2014 steun ontvangen:

- De eerste Asian Teacher Training in Manilla: een deel van de reiskosten voor overzeese trainers is vergoed.
- De He Zhi Pan School in Hancheng (China) heeft een bijdrage ontvangen voor de training van leerkrachten en ouders. Bovendien ontving de school de opbrengst van de Lentemarkt van de Rudolf Steiner School in Alkmaar.
- De Star Hill School (Hong Kong) heeft een bijdrage ontvangen voor de bijscholing van de kleuterjuffen.
- Er is een bedrag geschonken aan het VCP (Vietnamese Children Project) voor een algehele opknopbeurt van de drie kleuterklassen in Ho-Chi-Min City (Saigon).
- De vrijkleuterschool Thanh Lan in Vietnam heeft via het VCP naast de jaarlijkse schenkingen voor de peet-schappen ook een donatie ontvangen voor verdere verbetering van de drinkwaterzuivering.

NIEUWE MEDEWERKER

Mijn naam is Anton Klein. Ik ben geboren in Oostvoorne. Mijn ouders beheerden Jeugdherberg Overburgh. Na de LTS, waar ik voor de richting houtbewerking koos, bekwaamde ik me in het betimmeren van zeil- en later vrachtschepen. Toen ik als gewetensbezwaarde zelf een plek mocht kiezen om vervangende dienstplicht te vervullen, koos ik voor Huize Thomas, een antroposofisch kinderdagverblijf voor dubbel gehandicapte kinderen. Dit was tevens mijn kennismaking met de antroposofie, een feest van herkenning.

Na Huize Thomas begon ik een opleiding aan de Alanus Hochschule für Bildende kunst. Hier ontmoette ik mijn vrouw. In Dornach deed ik een opleiding beeldhouwen. Na enige omzwervingen kwamen we via Brazilië, waar onze twee dochters geboren zijn, terug in Nederland. In 1985 werd mijn wens om op een Vrije School te werken vervuld, toen ik als leraar handenarbeid op het Parcival College te Groningen ging werken. Na dertig jaar ga ik nu met pensioen. Graag wil ik me inzetten voor de Vrije Schoolpedagogiek in het buitenland. In het verleden bezocht ik projecten voor het IHF onder andere in Portugal en Italië. Het portefeuillehouderschap West-Europa & Midden-Oosten geeft me de mogelijkheid om de opgebouwde contacten te verdiepen en uit te breiden.

Kleuters in Kakuma met het waskrijt van Mercurius

WEL EN WEE

Open dag voor oude en nieuwe donateurs

Op zaterdag 30 mei 2015 viert het IHF haar jaarlijkse DONATEURSDAG. We zijn dit jaar uitgenodigd door Vrijeschool 'De Meiboom' in Hoofddorp, die dit jaar Wereldschool 2015 voor het IHF zal zijn. De school zal op 30 mei een sponsorloop houden en de opbrengst schenken aan de vrijeschool Tashi in Nepal, met welke ze een partnerschap is aangegaan. De portefeuillehouders van het IHF zullen op deze dag vertellen over de verschillende projecten die door het IHF gesteund worden. Iedereen is welkom!

Vrijeschool de Meiboom Hammerskoldstraat 230 2131VN Hoofddorp

Tijd: 10.00 tot 14.00 uur

Het IHF wil ieder jaar een vrijeschool uitnodigen om Wereldschool te worden. Op deze manier hoopt het IHF vrijescholen over de hele wereld met elkaar te verbinden. Heeft u als school belangstelling voor dit Wereldschoolproject van het IHF, neemt u dan contact op met Mirte de Hart: mirtedehart@gmail.com.

Partnerschool gezocht voor: De Novalisschool in Piracicaba, Brazilië. Het gaat goed met de Novalisschool. De school is inmiddels gegroeid tot en met de 9e klas en hoewel er nagedacht wordt over verdere uitbouw naar 12 klassen, gaat de energie op dit moment naar de kleuters.

De locatie in de stad wordt gesloten en er wordt gebouwd aan een kleuterafdeling op het terrein van de school. Dan zijn alle leerlingen ondergebracht op het mooie, ruime terrein op 20 minuten rijden van het centrum. Het is nog spannend of de ouders die afstand een bezwaar gaan vinden, maar men is optimistisch vanwege de goede naam van de school.

Bij het bezoek aan het Novalis College in november, is met het bestuur gesproken over het aangaan van een partnerschap. Zo'n verbinding geeft kansen voor uitwisseling van onderwijskundige ideeën, contacten tussen

klassen, het realiseren van peetschappen en verdere ondersteuning. Welke school zou zo'n partnerschap willen aangaan? Als u belangstelling heeft, neem dan contact op met: Jan Sint, portefeuillehouder van Brazilië: j.sint@internationaalhulpfonds.nl

DANK U

Een appeltulbandje voor Hekima (Tanzania)

Tijdens het afscheidsfeestje van de voorzitter van de Almeerse vrijepeterspeelzalen Christoffeltje, Catrijntje en Catootje werd het tafelspelletje "het appeltulbandje" opgevoerd. Als cadeau werd een gouden doos overhandigd met daarin het bedrag van 411 euro! Dit geschenk is voor de partner peuter/kleuterschool HEKIMA, in Tanzania, een school die oudvoorzitter, Truus Warrink, na aan het hart ligt. In maart bezoekt Truus met haar man en 10 reisgenoten Oost-Afrika en ze gaan ook naar de Hekima school. Dankzij het appeltulbandje komt ze niet met lege handen!

Postzegels op 155 brieven! Toen Ed en Edith uit Nederland begin december de McGregor Waldorf School in Zuid-Afrika bezochten, zagen ze een grote stapel brieven klaarliggen voor verzending. Bij navraag bleek dat in deze enveloppen schoolrapporten, tekeningen en persoonlijke briefjes van de leerlingen zaten voor sponsors van de vele peetkinderen van de school. Brieven voor Duitsland, België, Noorwegen, Zwitserland,

Nederland maar ook voor Canada, Amerika, Australië, China etc. Omdat de posterijen in Zuid-Afrika staakten werd er gewacht met verzenden. "Dan nemen wij ze toch mee" boden deze Nederlandse vrienden spontaan aan. En dus hebben ze terug in Nederland voor meer dan 200 euro postzegels geplakt! Een wereldwijd geschenk!!! Heel hartelijk bedankt !

Sponsorloop Novaliscollege

Eindhoven voor Jerevan Op 1 oktober 2014 organiseerde het Novalis College Eindhoven een sponsorloop als WOW-actie. Een week eerder was Liard Kranen, namens het Internationaal Hulpfonds, op onze school een presentatie komen houden over het doel van de actie: financiële steun voor de vrijeschool Aragnasan in Jerevan (Armenië). Door zijn persoonlijke ervaringen met Armenië en de ex-Sovjet-staten kregen de leerlingen een levendig verhaal, dat met foto's via de beamer geïllustreerd werd. Op 1 oktober was dan de actiedag. Eerst renden de leerlingen van de middenbouw (klassen 7 en 8) rondjes op het sportveld. Per ronde meldden zij zich bij een stempelpost, die het sponsorformulier in een officieel bewijsstuk veranderde. Toen de middenbouw een uur had gelopen, kwamen de bovenbouwers aan de beurt. Ook zij hebben hun uiterste best gedaan zoveel mogelijk rondjes te lopen. Er werden ook prijzen uitgelooft: voor de meeste rondjes, voor de meest originele outfit, en voor de meest originele manier van lopen. Vóór de herfstvakantie moesten de leerlingen het sponsorgeld in een envelop inleveren. Toen we eind oktober de telling hadden verricht, kwamen we op een bedrag van meer dan € 8.500,- uit. Een fantastisch

bedrag waarvan in Jerevan de handvaardigheidslokalen een prima inrichting kunnen krijgen.

We hebben contact gehad met de vrijeschool Aragnasan om hen te vragen om iets te laten zien van hun school, via beeld of op een andere manier, tijdens de kerstviering van het Novalis College.

Francis van Maris

IHF dankt het Novalis College in Eindhoven voor deze geweldige actie!

Mercurius International sponsorde schoolmaterialen voor Oost-Afrika

IHF dankt Mercurius Internationaal voor de koffers vol waskrijt, verf, penselen en papier, dat we gratis kregen en voor de korting op de bestellingen. Op de foto de initiatiefnemers van Waldorf Kakuma Project, Bellah Wahume en Victor Mwai, met Reiny Jobse van IHF.

Vrijeschool-moederis van Naretoi School Selenkay

OOST-AFRIKA

Met donateurs door Oost-Afrika Na twee succesvolle donateursreizen langs vrijescholen in Zuid-Afrika organiseerden Truus en Hans Warrink jongstleden maart een reis van twee weken door Kenia, Tanzania en Zanzibar. Voor Truus, portefeuillehouder van Oost-Afrika, een afscheidsreis, voor mij als haar opvolger een uitgelezen mogelijkheid om de kunst van haar af te kijken.

Rudolf Steiner School Mbagathi Op loopafstand van de vrijeschool Mbagathi sliepen we in Nyati Hill Cottages een comfortabel mini-resort, aan de rand van het Nairobi National Park. Bij het ontbijt keken we naar de giraffen, buffels, en gazellen aan de andere kant van het zwembad, en we voelden ons de koning te rijk. Ons geweten werd gesust door het feit dat de opbrengst van onze luxe geheel aan de school ten goede komt.

De school ligt op een uitgestrekt terrein met lommerrijke biologisch-dynamische moestuinen. Het gaat goed met de school, ook te merken aan de goede sfeer die er hangt. De meeste kinderen zitten hier intern. Er zijn veel Maasai-kinderen, voor wie het schoolgeld van donateurs moet komen. Een van de reizigers besloot meteen het peetschap voor een Maasai-meisje op zich te nemen.

Naretoi School in Selenkay Ver weg van de bewoonde wereld, in Selenkay, een regio waar de Maasai wonen, staat de Naretoi School. We waren vier dagen bij een van de Maasai-stammen te gast. De kleuterschool was inmiddels uitgebreid met een eerste klas. Het was een teleurstelling dat de nieuwbouw nog altijd op zich laat wachten. De fundamenten liggen er, het geld is gedoneerd, maar om duistere redenen ligt het nog steeds op de bank. Zodra de kinderen het aankunnen om lang van huis te zijn is het mogelijk op Mbagathi een plaats te krijgen. Maar dan moet er wel een donateur zijn voor het schoolgeld. Ouders en kinderen willen zo

graag voor een plaats in aanmerking komen, dat er per gezin maar een kind naar Mbagathi mag. Onder de donateurs was er een echtpaar dat besloot dat een kind te gunnen. Voor de reizigers was het een onvergetelijke ervaring om mee te draaien in het dagelijks leven van deze mensen. We waren onder de indruk van de openheid die er heerst. Elke avond rond het kampvuur werden we geacht te discussiëren; alle vragen mochten we stellen, we kregen altijd een eerlijk antwoord. Ook op de vraag waarom hun vrouwen niet rond het vuur zaten. Die waren met de kinderen bezig. We spraken ook over zaken als vrouwenbesnijdenis. Zeker is dat ze voor onze ideeën openstaan. En wat zijn ze enthousiast over de vrijeschool. Ze zijn onder de indruk van de veranderingen die ze bij hun kinderen zien. En wat heel belangrijk is: ze hoeven hun eigen cultuur niet af te zweren. We hebben de waarden van hun cultuur gezien: Respect voor elkaar, de natuur en de dieren,- in deze stam kamelen-, is veel belangrijker dan materieel bezit.

Hekima School In Dar es Salaam (Tanzania) bezochten we de Hekima School, die een goede doorstart heeft gemaakt op een mooi terrein met veel uitbreidingsmogelijkheid. De bestuurlijke problemen zorgen nog voor onenigheden. Maar in de klassen hing een goede sfeer en er werd goed gewerkt. Met de hulp van buiten af die nu geboden wordt, kan het een gezonde school worden.

Creative Education Foundation Op Zanzibar waren we te gast bij Judy, die met haar man een B&B runt in het eeuwenoude Stonetown. De school die ze heeft gesticht is een dapper avontuur. Door haar vastberadenheid heeft ze zeker kans van slagen. En in augustus krijgt ze hulp van een echte vrijeschooljuf uit Nederland. Truus en Hans hebben ons een prachtige, afwisselende reis bezorgd. Het was leerzaam en aangenaam, mede door het gezelschap van de donateurs, die altijd bereid waren extra in de buidel te tasten als het nodig was. Voor twee kinderen is er bovendien garantie dat ze naar school kunnen. Voor de donateurs was het einde van de reis in zicht. Voor mijn echtgenoot en mij wachtte nog een volgend avontuur in het vluchtelingenkamp Kakuma.

Reiny Jobse

Tuinieren is een ernstige zaak

BRAZILIË

Goed onderwijs voor iedereen? Het onderwijs in Brazilië is lange tijd van bedroevende kwaliteit en slechts toegankelijk voor een beperkte groep geweest. De staatsscholen zijn gratis, maar ouders moeten zelf betalen voor schoolmaterialen. Mensen die nauwelijks geld hebben om te overleven kunnen dat niet opbrengen. Hoewel het lager onderwijs verplicht is, gaan hun kinderen niet of slechts een paar jaar naar school. Kinderarbeid is daarom nog steeds actueel. Vanwege een gebrek aan leerkrachten en huisvesting vindt het onderwijs in "shifts" plaats. Kinderen gaan een dagdeel naar school en zijn verder vrij. Dat dit in de vele achterstandswijken tot verveling en criminaliteit kan leiden is evident.

De laatste jaren staat de ontwikkeling van het onderwijs nadrukkelijk op de agenda van de overheid, zoals beloning van gezinnen die hun kinderen inschrijven (bijvoorbeeld met hulp bij huisvesting), maar er is nog een lange weg te gaan.

Het antwoord op deze situatie, van mensen die het zich kunnen permitteren, is al jarenlang het stichten van privéscholen. Zo is bijna al het vrijeschoolonderwijs in Brazilië privé. Behalve het verkrijgen van een licentie op basis van criteria als veiligheid etc. en bevoegde leerkrachten, is men vrij om het curriculum zelf in te vullen. Eindexamens voor het middelbaar onderwijs bestaan niet, wel toelatingsexamens voor de universiteit.

Wetgeving bepaalt, dat om in aanmerking te komen

voor vrijstelling van belasting, het bestuur van de school in handen van ouders moet zijn en blijven. Een terugkerend thema bij ouders is het vinden van een balans tussen goed onderwijs voor het eigen kind en de toegankelijkheid voor kinderen uit arme(re) milieus. Met de hoogte van het schoolgeld dat deze ouders moeten opbrengen, is dat een enorme uitdaging en peetschappen kunnen een grote hulp zijn.

Bij mijn bezoek, afgelopen november, maakte ik kennis met drie nieuwe initiatieven in de regio Rio de Janeiro en Sao Paulo. In de gesprekken met de ouders werd ik getroffen door het rotsvaste vertrouwen in de kracht van vrijeschoolonderwijs en gezamenlijke doelen. Naast drukke werkzaamheden vinden zij de ruimte om, met elkaar, vanaf nul te beginnen aan een avontuur. Wat opviel was dat het voor deze ouders vanzelfsprekend is dat de school er ook voor kinderen uit armere milieus is. Een hoopgevende ervaring!

NIEUWE INITIATIEVEN

Flauto Mágico In Santos, de havenplaats van Sao Paulo, bestond al enkele jaren een kleuterklas, onder leiding van een leerkracht die zich intuïtief verwant voelde met het vrijeschoolonderwijs. Scholing op dit vlak kwam er niet van en inmiddels is zij op hoge leeftijd. In de afgelopen jaren groeide in Santos de groep ouders met interesse in de antroposofie en de behoefte aan vrijeschoolonderwijs werd vanzelfsprekend. Een sterke kerngroep van drie mensen, werkzaam voor ELOS (www.institutoelos.org) richtte de stichting op en in 2014 kon worden gestart met een eerste klas, voortkomend uit de bestaande kleuterklassen. Een ervaren en inspirerende leerkracht van de Steinerschool in Sao Paulo leidde de groep.

Men hoopt een stuk grond toegewezen te krijgen met een sociale bestemming (of niet), zodat er kansen zijn om te groeien in een natuurlijke omgeving. In het huidige gebouw is doorgroei naar vier klassen mogelijk. Ook dit initiatief moet woekeren met de begroting

en vraagt een flink financieel offer van de ouders. Niettemin staat instroom van minder draagkrachtigen hoog op de wensenlijst. De school hoopt, met steun van donateurs, continuïteit te kunnen realiseren.

NL03 TRIO 0212.1950.50 code 20092754

Flauto Mágico

Jardim Escola Alecrim Alecrim (Rozemarijn) is voor het Internationaal Hulpfonds een nieuw en bijzonder project. Bijzonder omdat het voortkomt uit de contacten die al langer bestaan met het opleidingscentrum in Nova Friburgo (Vale de Luz). Dat centrum in de provincie Rio de Janeiro ontvangt al jaren steun van het IHF en nu wordt het netwerk groter via afgestudeerde leerkrachten die zich verbinden met ouderinitiatieven. Alecrim startte in 2011 met een kleuterklas op een idyllische plek in de bergen op 30 autominuten ten NO van Teresópolis op een terrein dat ook in de toekomst gehuurd kan blijven worden. Op dit moment zijn er 13 leerlingen in de kleuterklas en is er een tweede klas met 3 leerlingen (alle komend van een staatschool, waar zij het eerste leerjaar volgden). Men is vast besloten om door te groeien, maar doet dit in een verantwoord tempo en afgestemd op wat men kan bieden qua huisvesting en leerkrachten. De lopende begroting is sluitend met schoolgeld en bescheiden inkomsten uit de maandelijkse bazaar, maar laat nog geen ruimte voor opname van leerlingen uit minder draagkrachtige milieus. En dat staat de school zeer voor. De initiatiefgroep hoopt dat er peetouders in Europa gevonden zullen kunnen worden om dat ideaal te realiseren. In de wetenschap dat eind 2014 de school officieel

geregistreerd zal zijn is het initiatief opgenomen in de portefeuille. Het is vooral het samengaan van idealisme en realiteitszin binnen de oudergroep die de groei van deze school kansrijk maakt.

NL03 TRIO 0212.1950.50 code 20092755

Alecrim

Quintal Mágico In de tuin van een ouder (Quintal betekent ook tuin) in het stadje Paraty, aan de kust tussen Rio de Janeiro en Sao Paulo, startte in 2006 een vakantiecamp voor kleuters. Het was de eerste stap van een initiatiefgroep, zoekend naar alternatief onderwijs, die al in 2007 leidde tot de stichting Quintais. De groep verbond zich vanaf het begin met de vrijeschoolpedagogiek en werkte voortvarend aan de vormgeving van hun droom. De eerste groepen werden gehuisvest in een eenvoudig huis en kregen les van een lokale leerkracht met pedagogische ondersteuning. Met ingang van het schooljaar 2015 zijn er 75 kleuters en start een eerste klas met 12 leerlingen in een schoolgebouwtje op een terrein met doorgroeimogelijkheden. Het terrein en gebouw zijn gegarandeerd door een sponsor. De stichting heeft registratie en licentie.

In mijn contacten met de initiatiefgroep tijdens mijn reis in Brazilië, viel op dat, net als de ouders van Alecrim, deze groep realistisch en energiek werkt aan een ideaal. Dat verschillende ouders goede ingang hebben in de politiek en het bedrijfsleven helpt, maar het is des te verheugender dat de school zich vanaf het begin sterk maakt om vooral ook armere kinderen op te nemen. Quintal Mágico zoekt dan ook dringend naar ondersteuning om dit mogelijk te maken, bijvoorbeeld door peetschappen (maandelijkse kosten per leerling € 200,-). Daarnaast is steun voor verdere scholing van leerkrachten urgent.

Jan Sint

NL03 TRIO 0212.1950.50 code 20092753

Quintal Magico

In concentratie met wol werken

PROJECTEN IN
SPAANSTALIG
LATIJNS-AMERIKA

Ecuador De enige vrijeschool in Ecuador, Nina Pacha (in het Quecha: Licht van de Aarde) werd opgericht in 2006. Het hoofd van de school werd, en is nog steeds Moises Arcos (met een lange zwarte vlecht op zijn rug). Op deze school heeft Emeline Claasen zes jaar lang met financiële ondersteuning van het IHF in haar zomervakanties vooral kunstzinnige ondersteuning gegeven. Om leerkrachten meer een totaalvisie van het vrijeschoolonderwijs te laten krijgen is besloten om één leerkracht een bijscholingscursus in het uitstekende opleidingscentrum in Cuernavaca in Mexico te laten volgen. Deze opleiding vraagt wel wat van een leerkracht: gedurende vijf jaar een groot deel van de zomervakantie de opleiding daar volgen, met diverse opdrachten die in de zomer erop besproken en nader uitgewerkt worden. In juli 2014 is José Luiz, toen leerkracht van de derde klas, aan de opleiding begonnen. Ik kreeg een gedetailleerde, enthousiaste rapportage van hem hierover, waarbij hij ook aangaf hoe hij wat hij geleerd had al kon toepassen in zijn lessen. Dit gaat denk ik een heel goede vrijeschoolleerkracht worden. IHF verbindt zich tot en met 2018 voor 1250 euro (80% van de totale kosten; 20% betaalt de school zelf) per jaar aan de opleiding van José Luiz. De school zou sterk kunnen worden als nog twee leerkrachten deze bijscholing kunnen gaan volgen.

Ook het betalen van (een deel van) het schoolgeld voor kinderen van minder draagkrachtige ouders is heel welkom.

U kunt uw donatie overmaken naar NL03TRIO 0212 1950 50 m.v.v. code 30092891 Ecuador

Peru Kleuterschool Casita de juegos (Het spelletjes-huisje) in Lima, is in 1993 gesticht door de Christengemeenschap en van begin af aan ook bedoeld voor kinderen uit armere lagen van de bevolking. Lima heeft al vanaf ca. 1997 een uitstekende Waldorfschool van kleuteronderwijs tot en met klas 12, waar kinderen van de elite door ons gedroomd onderwijs krijgen. Met muziekinstrumenten voor ieder kind, een handarbeidlokaal ter grootte van een gymzaal waar alle 'tools' beschikbaar zijn, een grote moestuin en leermiddelen, die uit Duitsland geïmporteerd worden. De school is wel zwaar onmuurd en bij de ingang voorzien van een intercom... Casita de juegos heeft gedurende twintig jaar een constante opvang voor dertig tot vijfendertig kinderen kunnen aanbieden. Nu is men zover dat de stap naar een combinatieklas 1-2 gemaakt gaat worden. In 2014 heeft het IHF financiële ondersteuning gegeven voor de afbouw van een lokaal en voor leermiddelen.

Donateurs zouden kunnen blijven helpen door een gericht peetschap (gedeeltelijk betalen van lesgeld) op zich te nemen, of om het mogelijk te maken dat er meer arme kinderen naar deze school kunnen gaan een donatie te doen via NL03TRIO 0212 1950 50 m.v.v. code 30009292 Casita de Juegos.

Costa Rica IHF ondersteunt dit land vooral om leerkrachten bij te scholen tot Waldorffleerkracht. In 2007 was er niet één vrijeschoolleerkracht. In dat jaar is begonnen om drie leerkrachten in Cuernavaca te laten starten, wat later uitgebreid werd tot zes. Drie hebben inmiddels hun diploma, één is er gestopt (ook dat moet geaccepteerd worden), twee zijn nog 'onderweg'. Per leraar, per jaar draagt IHF 1500 euro bij. Er is vraag naar nog meer gecertificeerde leerkrachten. De kiemen zijn hiermee gelegd, en vooral de kleuterschool 'El Huerto' (de tuin, waar gezaaid en geplant wordt) is tot bloei gekomen. Er zijn momenteel

vijfendertig kinderen, en er is een wachtlijst van meer dan twintig kinderen. De twee kleuterleerkrachten zijn fantastisch! Samen met de ouders spaart het IHF voor de bouw van een tweede kleuterklas.

U kunt uw bijdrage overmaken naar NL03TRIO 0212 1950 50 m.v.v. code: 30009284 Costa Rica Algemeen

Guatemala In 2007 is in San Marcos la Laguna Escuela Caracol gestart met een kleuterklas en een gecombineerde 1-2 en 3-4 klas, in totaal twintig leerlingen. Enkele gefortuneerde ouders, met antroposofische achtergrond, wilden vrijeschoolonderwijs en bekostigden een stuk grond, de bouw van twee lokalen, de leermidelen en verzorgden zelf het onderwijs. Vreemd genoeg vestigden zij zich in San Marcos la Laguna, aan het meer van Atitlán, een extreem armoedige streek, met veel drugs en criminaliteit, waar ook de naweeën van de burgeroorlog zo nu en dan nog oplaaien. De schoonheid van het meer en de natuur eromheen zijn echter adembenemend. Al snel realiseerden deze ouders zich, dat het verschil tussen hen en de omgeving onhoudbaar (overvallen en inbraken) en onaanvaardbaar was. Zij openden de schooldeuren voor kinderen uit de omgeving, schonken zelf veel geld en wisten een krachtige donateursgroep in USA op te bouwen. De school bloeit, maar er is voortdurend geldgebrek.

Via Costa Rica kwam men het IHF op het spoor. Vanaf 2009 is het IHF ook bijscholing voor leerkrachten uit Guatemala gaan financieren. Inmiddels hebben twee leerkrachten hun diploma, waaronder de eerste Maya, die nog steeds bij haar traditioneel levende familie woont. Nog drie Guatemalteksen zijn 'onderweg' in Cuernavaca. IHF heeft zich tot en met 2017 aan deze mensen verbonden. Inmiddels is ook een leerkracht uit USA, die zich al vanaf 2010 met de school verbonden

heeft, met een intensieve bijscholing in Sacramento USA bezig om in de toekomst de leerlingen van 12-14 jaar te kunnen begeleiden. IHF draagt 40% bij in de kosten hiervoor.

Deze school is een prachtige bloem, een oase, in een streek waar het verder slecht toeven is voor jonge kinderen. Het lerarenteam kan een verdere toeloop van kinderen, met financiële steun, goed aan.

Een mogelijke donatie graag overmaken naar NL03TRIO 0212 1950 50 m.v.v. code 30009295 Escuela Caracol

Op weg naar een federatie in Midden-Amerika Uit een behoefte van ouders en leerkrachten om door ontmoeting de krachten te bundelen wordt sinds 2009 steeds in de eerste week van januari (van half december tot half februari hebben de scholen hun 'grote vakantie') een conferentie gehouden, waar een pedagogisch thema centraal staat. De leidende figuur hierin was gedurende zes jaar Inés Spittler, kleuterleerkracht aan de Escuela Waldorf Lima (zie bij het kopje Peru hierboven). Zij inspireerde de aanwezigen enorm. Het eerste jaar kwamen er ca. twintig mensen uit Guatemala, Nicaragua en Costa Rica, wat gestaag uitgroeide tot veertig mensen uit San Salvador, Honduras, Panama en Mexico. Roulerend wordt dit seminar elk jaar door een ander land georganiseerd. Om deze conferentie te realiseren wordt financieel ondersteuning gegeven door IASWECE (1500 euro) en IHF (1500 euro). Het is erg belangrijk dat in de komende jaren deze bijeenkomst zal blijven plaatsvinden. Het is het hele jaar door eenzaam werken in deze landen, en de ontmoetingen tijdens de conferentie geven een ieder moed om door te gaan. De deelname, voor het eerst, van Mexico aan deze conferentie is heel verheugend. Deze grote broer, waar het Waldorfonderwijs stevig geworteld is, kan een steun zijn bij het vormen van een federatie, waardoor een krachtiger stem naar de diverse overheden kan klinken.

Een mogelijke donatie graag overmaken naar NL03TRIO 0212 1950 50 m.v.v. code 30009270 Zuid-Amerika Algemeen

Chantal Bosch

KENIA

Bezoek aan Waldorf Project in Vluchtelingenkamp Kakuma

Vanaf de hoofdstad Nairobi is het twee uur vliegen en nog vier uur bonken over een weg waarvan het dek net zoveel asfalt bevat als gaten. In een onafzienbare dorre woestijn ligt het vluchtelingenkamp Kakuma in een oase, met bomen en ergens onder het zand: water. Als je het kamp binnenrijdt is de weg versperd door grote kudden geiten van de Turkana's, die hier sinds mensenheugenis hun vee heen brengen. Sinds in 1992 het kamp werd ingericht voor de vele vluchtelingen uit Soedan, Somalië en Eritrea maken de Turkana's, met hun opmerkelijk lange ledematen en hun in torens van sieraden ingepakte halzen deel uit van de ingewikkelde economie van het kamp, zij kunnen overdag het kamp in en uit zonder beperking. Ze profiteren van de "waterboreholes" en handelen in brandhout. Als je "Wat is de wat" van David Eggers leest, krijg je het idee dat er op gebied van educatie veel voor de jongeren georganiseerd wordt. Op YouTube staan films uit 2008 die nog een vrolijk en actief leven schetsen. Sinds 2010 komen er per jaar echter weer 50 tot 60.000 vluchtelingen bij. Op het moment dat wij er waren gaf de teller al zo'n 180.000 inwoners van 11 verschillende nationaliteiten aan.

Al zijn de schooljes, gesticht door even zoveel verschillende kerkgenootschappen, niet te tellen, bij gebrek aan gekwalificeerde onderwijzers is het onderwijs beneden peil. Een groot probleem is het gebrek aan hulp voor de

getraumatiseerde en zieke kinderen.

Om deze hulp te bieden is in 2012 het Waldorf Kakuma Project opgericht door leraren van de Rudolf Steiner School in Nairobi. Initiatiefnemers zijn Victor Mwai en Bellah Wahume. Victor houdt zich vooral bezig met de PR. Bellah is degene die in haar eentje naar het kamp reisde om te kijken wat ze zouden kunnen betekenen voor de getraumatiseerde kinderen. Zij voerde de gesprekken met de UNHCR. Nu verblijft ze om de zes weken een week in Kakuma. Met haar ben ik, samen met mijn echtgenoot, naar het kamp gereisd. Samen met Christine Mugo, een joviale goedlachse Keniaanse, die de scepter over het project zwaait in het kamp, heeft ze ons alles laten zien. Christine stelde ons voor aan de 12 jonge leraren die opgeleid worden aan de Teacher Training in Nairobi en die hun kennis al doende overdragen aan een groep van zo'n 25 vluchtelingen, die ook leraar willen worden. Na een semester keren de leraren uit Nairobi, -sommige zijn net twintig- weer voor enkele weken terug naar de opleiding. Onder de leraren-in-opleiding uit het kamp zijn opvallend veel Congolezen en Burundi's. Zo merkten we bij de "morning circle", waar alle medewerkers elkaar begroeten voor ze naar hun groep gaan. Dat gebeurde in een vrolijke rondedans waar we elkaar in het Engels en in het Swahili toezongen en hartelijk omhelsden.

Er wordt met de kinderen gewerkt in z.g. Child Friendly Spaces met een groot hek eromheen, waar alleen leraren en kinderen mogen komen. Er zijn nu zes van zulke CFS's. Uitgangspunt zijn de kunstvakken: Schilderen, tekenen, boetseren, spreken, zingen, drama, euritmie. De voertaal in alle groepen is Engels. Voor de peuters en kleuters gaan de lessen vooral in liedjes, met bijpassende gebaren; het is daarmee ook een pre-school. Wij hadden uit Nederland een grote koffer vol met blokwaskrijt, verf, kwasten en schilderpapier meegenomen. Alles gratis ter beschikking gesteld door Mercurius International. De kleuters gingen enthousiast met het kleurkrijt aan de gang. Voor sommige was het de eerste keer dat ze een papier voor zich kregen. Onder een afdak in de compound van "Reception", waar de vluchtelingen binnenkomen, bezochten we een groep Soedanese kinderen die diezelfde ochtend waren aangekomen. Ze waren aan het schilderen. Ze zaten verstijfd,

met uitdrukingsloze gezichten naar de leraar te kijken, die hen voordeed hoe je het beste je penseel kunt houden zonder door het natte papier heen te steken. Langzaam kleurde hun papier oranjegeel en al vegend van links naar rechts begonnen ze te ademen. Om hier op dit terrein te kunnen werken, had Christine er bij de UNHCR wel op gestaan dat het grondig schoongemaakt werd en dat er verlichting kwam. Eerst lag het terrein vol menselijke uitwerpselen, omdat de vrouwen in de nacht niet naar de WC durfden, omdat ze daar verkracht werden. Het was nu brandschoon en er waren overal palen met solarlight! Geen wonder dat Christine bij de medewerkers van "Reception" zo populair is.

Twee van de leraren zijn aangesteld om de zieke kinderen op te vangen en naar het hospitaaltje te brengen. Er zijn kinderen met verwaarloosde botbreuken, malaria, aids, allerlei wonden en ernstig traumatisch gedrag. In Nairobi had Victor ons een film laten zien van een spastisch kind dat door haar jonge moeder verstoten werd. Deze wilde het niet aanraken, er kwam nog bij dat het een verkrachtingskind was. Twee maanden later troffen we het meisje lachend en goed gekleed in een stoeltje aan, ze genoot van de aandacht. Nu is er elke dag een medewerkster die met haar op een dekentje apart zit te spelen en te knuffelen. Ze wordt elke dag gemasseerd. De moeder durft het kind nu vast te houden. Op hetzelfde terrein zagen we een achtjarige jongen die HIV-geïnfecteerd is. Hij was er erg aan toe toen hij kwam, maar dankzij de medicijnen gaat het nu goed met hem. Hij zorgt nu voor het gezin en koopt elke dag, want zijn moeder werkt helemaal aan de andere kant van het kamp!

Een groot probleem is dat er geen vervoer is en dat de leraren soms met een kind wel een uur moeten lopen naar het hospitaaltje. Ons bezoek daaraan was wel een dieptepunt. De situatie daar is zo slecht, dat is met geen pen te beschrijven. Buiten op de grond lagen doodzieke mensen. Op de vrouwenzaal zag ik op elk bed drie vrouwen, vele met open etterende wonden. De stank was er niet te harden. In het hele kamp is er niet een dokter. In allerlei kamertjes waren mensen een beetje aan het rommelen. Buiten zaten de patiënten te wachten, er werd er niet een geholpen.

Het project is een groot succes. Op de acht locaties samen komen er per dag zo'n 1200 kinderen. En wat komen ze er graag! Het was hartverwarmend om zoveel blije gezichtjes te zien.

Waldorf Kakuma Project is nu partner van het UNHCR. Dat betekent dat er allerlei voorzieningen zijn getroffen. En Unicef heeft de CFS's van een watertank voorzien. Maar de reis van en naar Nairobi is heel duur en er zijn al maanden geen salarissen uitbetaald. Bovendien moeten de lessen, die om 7 uur beginnen om 12 uur stoppen. Het zand is 's middags te heet voor de blote voetjes. Er moeten shelters, of tenten komen. Want als de stofstormen uit de woestijn waaien is er geen school.

Reiny Jobse

U kunt deze dappere jonge leraren helpen door een bijdrage storten op rekening NL03 TRIO 0212.1950.50 m.v.v. code 10009245 (Kakuma).

Kerst(b)engel

ZUID-AFRIKA

Kerstfeest in The Breede Centre Voetje voor voetje stapten de kinderen, de jongeren en de volwassenen, ingetogen de spiraalvorm van kersenbloesemtakken. In het midden stak een engel de kaarsen aan. Met dit intieme moment, de zang, het verhaal en het geven van kleine geschenkjes rondde The Breede Centre in McGregor haar tweede activiteitenweek van de vakantie-Summerschool af.

We begonnen de eerste week wat onstuimig, met veel gezelschapsspelen, vrij tekenen, knutselen van hoedjes van papier en dito vliegtuigen, balspelen. De dozen met houten blokjes werden omgedraaid én er werd gebouwd. De grote kartonnen dozen waren voor sommigen een veilig nestje, voor anderen de plaats om kattenkwaad te plannen én voor een enkele ook om stuk te maken.

In de tweede week werd er naar het Kerstfeest toegewerkt. De creativiteit werd geprikkeld; met recycle materiaal werden pareltjes gemaakt. Met een parachutedoek werden coördinerende spelletjes opgezet. Het verhaal over een engeltje kreeg drie ochtenden op een rij, de

gehele groep aan het luisteren én zette, zelfs de jongens aan om engeltjes te maken.

Voetje voor voetje laat je zo'n groep van vijftig kinderen (figuurlijk) groeien, geef je door de herhaling grenzen aan: Nee, het zomaar, uit pure gewoonte een tik geven kan hier niet, ook al lijkt het of geweld en geschreeuw bij de opvoeding hoort en voor sommige kinderen de gewoonste zaak van de wereld is. Nee, die veiligheid wordt hier gewaarborgd. Die staat boven alles! En we gooien ook geen stenen, niet naar de honden en niet naar de kikkers in de vijver.

Een andere dagelijks terugkerende zekerheid is die van ontbijt en lunch. Al dan niet samen gemaakt met kinderen, gesponsord door mensen uit de gemeenschap. 'Gemeenskapsontwikkeling es als voetjie vir voetjie in die donkerste beweeg' En zo krijgt The Breede Centre ook zijn ultieme vorm. Dit kleinschalig opleidingsproject, in het landelijke McGregor, omzoomd door wijnvelden en bergen, kon begin 2012 effectief van start gaan.

Met een minimum aan middelen biedt men intussen aan kinderen en jongeren in het dorp naschoolse- en vakantieactiviteiten aan. Er is huiswerkbegeleiding. Volwassenen komen langs voor een computercursus. Een cursus ondernemerschap werd enthousiast binnengehaald. De tuin ligt te wachten op Judy, die enkele geïnteresseerde jongeren ontdekt heeft tijdens de vakantieweek. Ze gaan groenten leren kweken! Op dinsdagmiddag wordt er gezeefdrukt. De eerste thuisonderneming is van start. Drie vrouwen doen naaiwerk en maken handdoeken, placemats, schorten enz. Het nieuw aangebouwde gedeelte is af. Tegen de herfst (onze lente) begint de opleiding houtbewerken.

2015 ziet er veelbelovend uit. Ik duim voor de staf én hoop voor hen op wat meer financiële armslag zodat ze creatiever en relaxter aan de slag kunnen, met dezelfde passie. Ik blijf alvast mijn steentje bijdragen, voor de kinderen en de jongeren van Mc Gregor. Jij ook?

Mc Gregor, South Africa. 18 januari 2015,
-aan het eind van het vrijwilligerswerk-

Rita Lombaert

*U kunt uw bijdrage overmaken op NL03 TRIO
02012.1950.50 m.v.v. code 10009219 The Breede*

ISRAËL

Op weg naar een vreedzame toekomst "Be-te-a-vo u Sachten", zeggen de kinderen van de kleuterklassen in Ein Bustan voor ze beginnen aan hun picknick maaltijd in het bos, wat zowel in het Hebreeuws als in het Arabisch: 'smakelijk eten' betekent. Hebreeuws en Arabisch zijn de twee talen die op deze vrijkleuterschool gesproken worden. Ein Bustan is gevestigd in het Arabische Bedoeïenendorp Hilf, dat dicht bij de joodse stad Kiryat Tivon ligt, in het noorden van Israël. Hier omarmt men de verschillende culturen van Israël en leren, ontdekken en spelen de kinderen van uiteenlopende achtergronden samen.

Als je hier enige tijd doorbrengt, vergeet je makkelijk dat wat in Nederland voor de kinderen gewoon en alledaags is, heel bijzonder is in Israël. Kinderen van Arabische en joodse achtergrond hand in hand op straat zien lopen in een Bedoeïenen dorp, is hier allesbehalve gewoon.

Op onderzoek gaan in de natuur is een belangrijk onderdeel van de Waldorf pedagogie in de opvoeding van het

jonge kind. En dus gaan de kinderen iedere woensdag op pad. Maken een kleine wandeling door het dorp en besluiten die met een picknick in het nabijgelegen bos waar ze omringd zijn door bomen, struiken, planten en bloemen. Ondanks dat het afgelopen woensdag een van de koudste winterdagen van de laatste jaren was, gingen de kinderen en de leidsters toch op pad voor hun gebruikelijke wandeling, op zoek naar wat de buitenlucht en het winterzonnetje hun te bieden hadden. Voor ze naar buiten gingen, werden samen met de juffies alle Hebreeuwse woorden voor warme winterkleding genoemd. Natuurlijk zorgden de leidsters er ook voor dat ze genoeg deeg mee namen om 'pitot', het traditionele Arabische brood, te bakken en toen iedereen een makkertje had gevonden om samen mee te lopen, kon iedereen op stap.

Onderweg was er van alles te ontdekken: bloemen, hier en daar een paddestoel, een mooie boomstronk. Aangekomen ontstonden er vanzelf verschillende groepjes. Een paar kinderen gingen spelen, anderen vonden het leuk om op ontdekkingsreis te gaan en weer anderen hielpen bij het bouwen van het vuur of bij het kneden van het deeg voor het pitabrood. Daarna werd er een geïmproviseerd oventje gebouwd om het brood op te bakken. Toen de pitabroodjes gaar waren, kwam iedereen in een kring staan. Na het zingen van Arabische en Hebreeuwse liedjes, en het zeggen van de spreuk, klonk "Beteavon U Sachten" en peuzelde iedereen z'n lekkere, geurige pitabroodje op.

De ouders van Ein Bustan vinden dat meer Arabische en joodse kinderen de kans zouden moeten krijgen om samen op te groeien in een multiculturele omgeving en met gevoel voor elkaars kwaliteiten. Een omgeving waar men respect heeft voor elkaar, voor elkaars taal en tradities. Een omgeving ook waar men samen elkaars traditionele feesten mee viert. Daarom zijn er nu plannen om het komend jaar ook een peutergroep te starten voor de allerkleinsten van 1 tot 3 jaar. Ein Bustan is een uniek project dat echt kansen biedt voor een vreedzame samenleving in de toekomst.

Michael Brandt, vrijwilliger

Foto's: Gal Mosenson

Het lerarenteam van Hancheng

CHINA

De Vrije School van Hancheng In november j.l. bracht ik als portefeuillehouder voor China een eerste bezoek aan dit grote land. Vijf scholen heb ik bezocht, zowel in het rijkere oosten als in het arme westen, waar Hancheng is gelegen. Ik heb gesprekken kunnen voeren (vaak met een ouder als tolk) met schoolleiding, leerkrachten en ouders. Overal waar ik kwam trof mij de grote betrokkenheid van de ouders. Niet alleen leveren ze vaak een financiële bijdrage, maar in leesgroepen en workshops verdiepen velen zich ook in de antroposofie. Zo vertelde een van de ouders mij: "Ik heb gekozen voor de Waldorf school, omdat het een school is voor kinderen én ouders". Hancheng is een stad zo groot als Utrecht, in het westen van China, een arme vuile industriestad (kolen en staal) in een kaal en troosteloos landschap. Het heeft geen treinverbinding, noch een vliegveld. Je kunt er alleen komen via de weg, drie uur rijden met de bus

vanuit de stad Xi'An, bekend van zijn terracotta leger. Het is maandagochtend en ouders brengen in Hancheng hun kinderen naar school, de Hezhipan* Waldorf School. De zon schijnt, maar het is koud, kinderen en ouders dragen dikke gevoerde jassen in bonte kleuren. De leerkrachten hebben net gezamenlijk de week geopend met de morgencirkel en staan nu klaar om de kinderen bij de ingang van de klas te begroeten. Met persoonlijke aandacht krijgt ieder kind een hand, een groot verschil met de openbare scholen in China. Het staatsonderwijssysteem in China is uiterst cognitief en competitief ingesteld. In de eerste klas van de basisschool worden al lijsten opgehangen, wie de beste prestatie van de week geleverd heeft. Gehoorzaamheid, discipline en eerzucht zijn de traditionele waarden van de Chinese opvoeding en worden op school toegepast. De klassen hebben 30 tot 40 leerlingen en er is weinig aandacht voor kinderen met beperkingen. Door het één-kind-beleid van de overheid, ingevoerd in 1979 door Deng Xiaoping, staan kinderen bovendien onder voortdurende druk van ouders en grootouders om maximaal te presteren. Veel wordt opgeofferd om het enige kind maar in de gelegenheid te stellen de

felbegeerde plaats aan de universiteit (en dan liefst een topuniversiteit) te bereiken. Dit mag ook wat kosten. Zo komt het voor dat goede middelbare scholen de ouders tot 10.000 euro per jaar extra laten betalen voor een plaats! Dit prestatiegerichte onderwijs kent winnaars voor de welvaartseconomie van China, maar ook veel verliezers. Vele jonge ouders, die dit zelf aan de lijve hebben ondervonden, keren zich nu meer en meer hiervan af en zoeken naar een alternatief, die ze vinden in de vrijeschoolpedagogiek. Veel Chinezen zijn bovendien weer opzoek naar hun eigen spirituele basis, en meer dan in het huidige reguliere onderwijs vinden zij in het vrijeschoolonderwijs aandacht voor oude Chinese waarden zoals in boeddhisme, taoïsme en confucianisme. De Waldorf scholen in China maken momenteel dan ook een stormachtige ontwikkeling door. De eerste Waldorf school werd in 2004 geopend in de stad Chengdu. Nu zijn er meer dan 300 kleuterschoolinitiatieven en een 40-tal basisscholen, terwijl in Chengdu vorig jaar de eerste bovenbouw van start is gegaan. Daarnaast worden op meerdere plaatsen verschillende teacher trainingen georganiseerd, zowel voor de kleuterscholen als voor de lagere scholen.

Hoe kijkt de Chinese overheid naar deze ontwikkeling? Het schoolonderwijs wordt geregeld door de lokale overheid. De erkenning van de Waldorf scholen door deze overheid is zeer verschillend. In sommige gemeenten is de burgemeester een groot voorstander (bijv. Zengzhou), terwijl er elders wantrouwen is ten opzichte van de vermeende religieuze grondslag. Een goede relatie met de lokale overheid is dan belangrijk. De centrale overheid in Peking is tot nu toe tolerant ge-

bleken, mede omdat de kritiek op het eigen onderwijsstelsel ook tot hen doordringt.

Ondertussen zijn in Hancheng de klassen begonnen met een kringoefening. De kinderen moeten de jassen aanhouden, want er is nog geen verwarming. De school heeft zo'n 80 leerlingen en is gevestigd in een oud betegeld schoolgebouw, dat stamt uit de tijd voor de culturele revolutie. Het gebouw is onlangs met steun van het Duitse IHF (Die Freunde der Erziehungskunst) gedeeltelijk opgeknapt, maar er is nog veel te wensen over. Zo moet behalve de verwarmingsinstallatie ook een oude open theaterhal worden gerenoveerd om dienst te kunnen doen als gemeenschapsruimte voor voordrachten en workshops. Ook de toiletten zijn van dien aard, dat je er liever aan voorbij loopt! Drinkwater, de regio kampt met een water tekort, zou voor de school moeten worden veiliggesteld door een eigen put te slaan. Daarnaast is meer training nodig, zowel voor leerkrachten als voor ouders, maar het is lastig en kostbaar voor buitenlandse trainers om naar zo'n onherbergzame plaats als Hancheng te komen.

Wilt u de Hezhipan School helpen? U kunt uw bijdrage storten op NL03 TRIO 0212.1950.50 o.v.v. code 702 (Hancheng).

Bert Harms

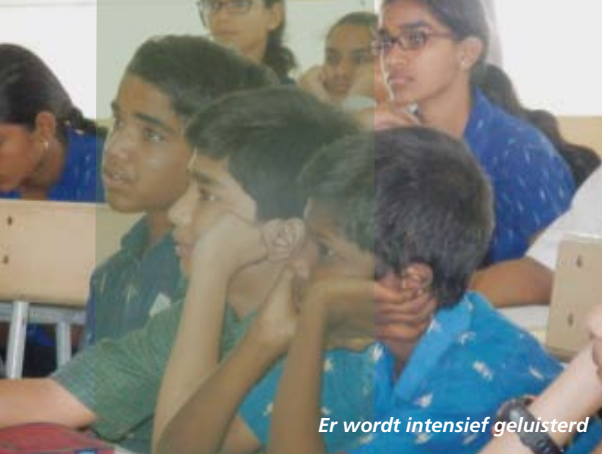
**Hezhipan betekent "bij de rivier", de Gele Rivier.*

De weekendcursus voor de ouders wordt goed bezocht

De juf geeft ieder kind een hand

Er wordt intensief geluisterd

INDIA

Highschool is in the air! De drie vrijescholen Prerana, Abbhaya en Sloka in India hebben sinds enkele jaren de klassen 7, 8, 9 en 10, maar behalve het kunstonderwijs, worden de lessen nog niet vanuit de vrijeschoolpedagogie gegeven. Dit, omdat de meeste aandacht vooralsnog uitging naar de onderbouwen én omdat de ouders willen dat hun kinderen vooral goed op de examens worden voorbereid; aan het eind van klas 10 is er al zo'n examen. Daarna verlaten de leerlingen de school en doen ergens anders nog klas 11 en 12. Inmiddels willen alle drie de scholen ook hun bovenbouwen omvormen tot vrijeschoolbovenbouwen, maar dan wél zo, dat de leerlingen ook voorbereid worden op het Indiase examen. Om die reden lag een verbinding met een Nederlandse school voor de hand: ook in Nederland kampen we met deze vraag en is er de afgelopen tijd heel hard gewerkt om het vrijeschoolleerplan en de exameneisen te integreren.

Vanuit het IHF is de vraag van de Indiase bovenbouwen bij het Karel de Grote College, Nijmegen neergelegd, om wellicht over meerdere jaren in een partnerschap samen te werken. Wanda Kasbergen (rector en kunstdocent) en Yvon Hummel (docent maatschappijleer) zijn in oktober 2014 naar India afgereisd om daar de docenten van de bovenbouwen in Hyderabad te begeleiden. Hieronder doen zij verslag van hun enerverende en inspirerende reis.

'Van maandag tot en met vrijdag zaten we in de Prerana school, waar Ivon en ik samen elke ochtend hoofdonderwijs gaven aan 45 leerlingen uit de 8ste klas dit was een gecombineerde groep van twee 8ste klassen van de Preranaschool en van de Abbhayaschool. Daarnaast waren er elke dag zes leerkrachten van deze twee scholen en een leerkracht van de Sloka school. Ná het hoofdonderwijs werkten we met de leerkrachten apart.

We hadden een periode voorbereid naar aanleiding van het levensverhaal van Jacques Lusseyran en de twaalf zintuigen. Naast dit verhaal, waar ademloos naar geluisterd werd, hebben we elke dag geoefend en kunstzinnig gewerkt en gesproken over licht en materie. De eerste dag waren de leerlingen doodstil. In de loop van de week werden ze steeds vrijer en opener en kregen wij een heel leuke band met de leerlingen.

Na het hoofdonderwijs gaven wij elke dag twee werkgroepen aan de leerkrachten over de ontwikkelingsfase van de puber, het leerplan, de jaarfeesten, de kinderbespreking en intervisie. Het ging ons om kennis én meteen dóen. Onze directe en open werkwijze was nieuw en spannend voor de Indiërs. Maar uiteindelijk leidde dat tot vele openhartige vragen vanuit henzelf. We hebben de week afgesloten met een studiedag op de Abbhayaschool. Centraal stond de toekomst van de drie scholen en de doorgroei naar een volwaardige middelbare vrijeschool.

Er waren enorm veel enthousiaste reacties, "Highschool is in the air" werd er gezegd! Alle drie de scholen willen vrijeschoolonderwijs tot en met klas 12. Ook de bereidheid tot samenwerking tussen de scholen werd nu als positief ervaren, terwijl ze tot nu toe veelal hun eigen koers zijn gevaren. We hebben afgesproken dat de komende drie jaar er steeds twee ervaren leerkrachten vanuit Nederland naar Hyderabad gaan om mee te werken aan de verdere vormgeving van de bovenbouw. Het was een fantastische ervaring. India is een heel bijzonder land met bijzondere mensen. We kwamen niet alleen iets brengen; geïnspireerd keerden we weer terug naar Nederland. Ik hoop dat deze samenwerking naar beide kanten zo vruchtbaar zal blijven!

Wanda Kasbergen
Rector Karel de Grote College Nijmegen

NEPAL

'Life' vanuit Maitreya Pathshala, Nepal

Als muziektherapeut werd ik door de leerkrachten van Maitreya Pathshala in Pokhara gevraagd hen te komen onderwijzen in de muziek voor het jonge kind en de Pentatoniek. Na een oproepje ontving ik enkele mooie instrumenten en antroposofische boeken in het Engels waarmee ik in oktober naar Nepal afreisde. Twee weken gaf ik de leerkrachten muzikles, die leergierig als ze waren de beginselen, ook van het notenschrift, snel onder de knie hadden!

Het schooltje en het boerenbedrijf worden gerund door vijf personen: Ritman, Bishnu, Acha, Sofya en Subin. Ieder heeft zijn/haar eigen taak, maar samen zijn ze de dragende kracht voor de boerderij en de school. Er zijn zestien koeien, er is melkverwerking met een wegbrengservice door de hele stad en er zijn veertien kassen met de heerlijkste groenten. Dit alles om het schooltje te bekostigen en ook om arme kinderen in staat te stellen naar school gaan.

Het eerste peuter-kleuterklasje loopt sinds april 2014! Het lokaal is mooi ingericht, in zachte kleuren, met een rond tapijt om op te zitten. Er zijn zelfgemaakte popjes, gelukkig ook in donkere tinten.

De dagindeling staat! Er is een verhaal, liedjes, bewegingsspelletjes, vrij spel: het is er allemaal! Het Nepalese Tihar (Licht feest) was net in de aandacht met liedjes in Nepali en Engels (Engels is tegenwoordig de voertaal op veel scholen in Nepal). Tussen de middag

is er een gezamenlijke maaltijd. Iedere dag heeft een eigen thema. Ik maakte cooking day mee: het afval van de groenten werd door de kinderen naar de koeien gebracht. Washing day: ieder kind waste bij de pomp een gordijntje uit de klas in een eigen bakje sop! Het initiatief wil uitbreiden, met straks een eerste klas. Misschien ook nog heilpedagogie. Er borrelt van alles...

Marja-Maria Kanters

Maitreya Pathshala wil een busje aanschaffen, om ook kinderen die verder weg wonen, op te halen. Daarvoor zoeken ze extra financiële middelen. Wilt u dit schooltje steunen? U kunt uw bijdrage storten op NL03 TRIO 0212.1950.50 o.v.v. code 60009368. Pokhara.

Aardrijkskunde op de Andemans

Van 6 tot 23 januari vond voor de tweede keer de 10e klasperiode Oceanografie en Meteorologie plaats op Havelock, één van de Indiase Andeman-eilanden iets ten zuidoosten van de Golf van Bengalen. Dertien leerlingen van vrijescholen uit Nederland (Nijmegen), India (Hyderabad) en Australië (Brisbane) deden mee. En kwamen zéér geïnspireerd terug! Dát is nog eens levend vrijeschoolonderwijs: eerst leren over de zeestromen en ze dan al duikend ervaren! Of met je voeten in het zand om 5 uur 's ochtends de zonsopgang boven de oceaan waarnemen en tekenen. Twee weken samen met leeftijdsgenoten, zonder internetverbinding, helemaal op elkaar aangewezen. Er ontstond een diepe band. Ook voor de docenten was dit een verrijkende ervaring. Dit project is door de leerlingen zelf bekostigd; een jaar lang hadden ze baantjes om hiervoor te sparen. Rol van het IHF in deze was alleen de bemiddeling, waardoor Nederlandse leerlingen ook konden deelnemen. De organisatie lag in handen van Jayesh Narasimhulu uit Hyderabad, India.

Anselma Remmers

Leraren in opleiding in de Algarve

PORTUGAL

Waar ik warm voor loop?

Voor het vrijeschool onderwijs in binnen- en buitenland! Daarom kan ik volmondig zeggen: 'Hoera! Een nieuwe container!' De verf is nog nat, de bruinrode aarde eromheen ook. Met een loopplankje kun je het nieuwe lokaaltje bereiken. Een nieuwe eerste klas!

Een week voor de herfstvakantie vertrok ik samen met een collega uit Oud-Beijerland naar Portugal om daar de vrijeschoolleerkrachten in de Algarve te begeleiden. Het was ons vierde bezoek en inmiddels is er een warme band met leerkrachten, ouders en leerlingen. De hulpvragen zijn divers. In de klassen kijken, leerkrachten coachen, leerlingobservaties doen en samen zoeken naar ondersteunende activiteiten staan, naast het vrijeschoolleerplan, altijd op de agenda. Net als een studiedag voor leerkrachten en ouders. Meestal ook een ouderavond, dit keer ook een bestuursvergadering.

De school is gevestigd in een oud Portugees huis met een grote woonkamer waarin, naast de haard, de piano is blijven staan. Klas 2 en 3 hebben hier hun intrek genomen. Er is inmiddels op- en aangebouwd en er is nu een extra lokaaltje, een keukentje, een toilet. Maar de leerlingaantallen groeien en van twee samengevoegde containers werd twee jaar geleden een lokaaltje gebouwd op het omliggende terrein. Ouders en leerkrachten toerden deze ruimte om tot een gezellig klasje voor 10-15 leerlingen van klas 3 en 4. Een jaar later kwam er een volgende container voor klas 5 en 6. De school heeft nu vier ruimtes voor drie combinatie-

klassen: 2-3, 4-5, 6-7 en nu dus ook klas 1. Kleine klasjes waarin kinderen met vele nationaliteiten zitten. Frans, Duits, Engels, Vlaams en Portugees is hoorbaar op het speelplein waar de eucalyptusbomen tevens klimbomen zijn en waar geknikkerd wordt. De aarde is roodbruin en als het regent zijn de kinderen, de school en de klassen bruin. Het meubilair is oud en beschadigd maar je kunt er heerlijk buitenspelen. Ik zie veel beweging en rijk kunstzinnig werk. Veel idealistische ouders die naar Portugal zijn vertrokken omdat de leefstijl, het weer en het land hen aantrekt, zoeken ook naar alternatief onderwijs. De school is nu zeven jaar oud en is trots op wat ze heeft bereikt.

Er wordt hard gewerkt en de school vindt zijn weg. Meedoen aan het verplichte vierdeklas examen in groep 6, wordt door sommige ouders geweigerd. In Portugal worden kinderen op die leeftijd met busladingen naar grote gymzalen gereden vol met tafeltjes waaraan zij examens moeten doen. Geen vertrouwde leerkracht, geen vertrouwde omgeving. Dit herhaalt zich in klas 6; en deze papiertjes geven toegang tot middelbaar onderwijs.

Deze keer zijn we, na een week in de Algarve gewerkt te hebben, met de trein naar Lissabon gegaan waar op een prachtig plekje, een nieuw initiatief ontstaan is: Harpa geheten. Men streeft naar erkenning door de overheid, er moet daarom voldaan worden aan de eisen die worden gesteld aan een schoolgebouw. De leerkrachten hebben nog weinig weet van het leerplan, hebben duizenden vragen en hebben gesmeekt of we alsjeblieft willen komen. We willen graag aan het werk om ook op de hulpvragen uit Harpa in te gaan!

Saskia Barkmeijer

Wilt u de Teachers' Training Course in Portugal steunen? Stort dan uw bijdragen op rekening NL03 TRIO 0212 1950 50 o.v.v. code 40093233

PORTUGAL

Kleine stapjes Caracol ão Sol heeft in september 2014 haar deuren weer geopend. Nieuwe juf Ana heeft vol enthousiasme haar taak op zich genomen en samen met klassenhulp Barbara werkt zij van negen tot half vier vol energie. Er komen geleidelijk aan meer kinderen bij. Maar aangezien we om ons heen allerlei nationaliteiten hebben, zijn veel kindjes vaak lang weg voor vakantie, familiebezoek of nieuw werk voor hun ouders. Zo wisselt de grootte en samenstelling van de groep nog al eens en is het een heel gepuzzel hoe we de school desondanks toch goed draaiende kunnen houden.

Ana is een verhalenvertelster, poppenmaakster en wol-artieste van beroep en voelt zich als een vis in het water op het kleuterschooltje. Ze zingt, vertelt, begeleidt, inspireert en fantaseert met de kindjes en is dan ook erg geliefd. De kinderen brengen hun zelfgemaakte cadeautjes mee naar huis en zingen thuis de liedjes die ze geleerd hebben. Helena, Rosalinde en Ana doen samen de opleiding vrijeschooljuf in Lissabon en kunnen zo samen reizen, studeren en ervaringen delen.

In oktober hebben alle ouders samen een nieuwe houten vloer in het lokaal gelegd. Het geld hiervoor hebben we met crowdfunding bij elkaar gekregen. Die was zo succesvol dat we ook de muren konden sluisen en het lokaal op vele vlakken konden verbeteren. De afgelopen winter hebben de ouders ook de tuin verbeterd. Er zijn groepjes gevormd om samen met tweedehands mate-

riaal, leuke speelmogelijkheden te creëren. Binnenkort zijn we een zandbak, evenwichtsbalk, hooibalenmuur, hangende balk en obstakelpad rijker.

We zijn erg blij met het inmiddels derde coaching bezoek van oud-kleuterjuf, Paulien Hamstra. Zij kwam in de lente van 2014 voor het laatst en bracht een schat aan ervaring, adviezen, liefde en aandacht mee. Ook kwam haar man deze keer mee die met zijn timmermanskwaliteiten van alles voor onze kindjes heeft gemaakt. We zijn heel erg blij dat Paulien weer wilde en kon komen om onze juf en klassenhulp te helpen bij het begeleiden van de kinderen en hopen dan ook van harte dat we sponsors vinden om haar vliegticket te betalen.

Voor het volgende schooljaar staat de eerste klas op de agenda. We hebben drie, misschien vier kindjes die er klaar voor zijn en we hopen dan ook binnenkort een tweede lokaal te krijgen. Het wordt hard werken om deze volgende grote stap te zetten. De gemeente wil helpen en we zijn een vergadering aan het voorbereiden om te bespreken wat er nodig is om een eerste klas te openen.

Wat de financiële situatie betreft: we hebben net genoeg om de juf te betalen en vragen verder bijdragen van de ouders voor biologische voeding, verzekering, extra lesmateriaal, etc.

Dit vormt een probleem omdat de meeste ouders moeite hebben om de maandelijkse bijdrage te betalen. Sommigen betalen dan ook minder en anderen op het moment zelfs niet om dan vervolgens op andere manieren bij te dragen.

We zoeken daarom sponsors die ons willen helpen om in deze eerste jaren ons hoofd boven water te houden.

Rosalinde Schön

Helpt u alstublieft en stort een bijdrage op rekening: NL03 TRIO 0212 1950 50 o.v.v. code 40093232

KAUKASUS

Psychiaters uit Nederland geven cursus in de Kaukasus

Naast de gelijke steun van onze donateurs is er voor onze projecten, scholen en instituten ook een constante stroom van deskundigen nodig, die de kwaliteit waarborgen van die instellingen. We krijgen veel hulp van leraren, al of niet gepensioneerd, soms tegen vergoeding, vaak ook zonder dat er iets tegenover staat, die hun collega's uit de nieuwe scholen begeleiden en opleiden. Hieronder een verslag van enkele psychiaters, die vorig jaar een cursus gaven aan heilpedagogische instellingen in de Kaukasus die het IHF daar ondersteunt. Onze dank voor hun onbaatzuchtige inzet is groot.

Verslag van de twee workshops van elk drie dagdelen die wij hielden in de periode van 5 tot 12 juni 2014 op de Michaelschool te Tbilisi (Georgië) en in het Dagcentrum Mayri te Yerevan (Armenië).

Thema: De diagnostiek en de behandel- begeleidingsmogelijkheden van adolescenten met een verstandelijke beperking en met een vermoeden van een psychiatrische stoornis.

Doel: Psychologen, psychologiestudenten en non-verbale therapeuten van de beide initiatieven kennis laten maken met de actuele diagnostiek en behandelmogelijkheden van ontwikkelingsstoornissen en andere psychiatrische problematiek en daarnaast het leren hanteren van de methodiek van de beeldvormende bespreking, waarmee een intuïtieve wijze van diagnostiek wordt nagestreefd en die leidt tot praktische therapeutische of begeleidingsuggesties.

Methode: Op elke workshop dag wordt begonnen met een inleiding over een veel voorkomende psychiatrische stoornis en hoe zich die uit bij jeugdigen en volwassenen met een verstandelijke beperking. Hierop volgt een reguliere psychiatrische consultatie bij een geselecteerde leerling van de Michaelschool of cliënt van het Dagcen-

trum. Naast de mentor, die de vraagstelling formuleert, zijn aanwezig de betrokken arts, psycholoog of andere betrokken therapeuten. De ouders en de leerling of de cliënt zijn minstens een deel van deze bespreking aanwezig. Allen geven informatie vanuit hun professionele of leken perspectief. De beperkingen en de mogelijkheden tot ontwikkeling of verandering worden vervolgens met alle betrokkenen doorgesproken. Hierna volgt dan een discussie met verdieping voor de cursisten. Daarna de beeldvormende bespreking in vier stappen (waarnemingen aan de uiterlijke verschijning; karakteristieken van het 'bewegen'; zoeken naar een stemming die de leerling oproept; vinden van een beeld over het totale probleem). De mentor verwerkt de suggesties in een nieuw behandelplan.

Resultaat: Per locatie konden op deze wijze respectievelijk drie en vijf adolescenten besproken worden. De participanten waren na afloop zeer enthousiast over wat geleerd is en toonden zich tevreden over de vorm van de workshop. Ons werd verzocht in 2015 deze workshops een vervolg te geven.

Onze indrukken: Opvallend is dat er weinig praktische ervaring is met niveaus van cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling. In Tbilisi viel ook op dat de werkers onderling niet gewend zijn naar elkaar te luisteren en dus van elkaar te leren. In Yerevan was er de neiging tot verzandende discussies. Op beide locaties is er sprake van een grote toewijding tot het werk aan een therapeutisch klimaat, zich al uitend in therapie mogelijkheden en werkplaatsen. Het team in Yerevan is kleiner en jonger (alle psychologen zijn pas afgestudeerd). Na een workshop met Zina en Remco van der Plaats in april heeft men daar de koers omgegooid en is begonnen met arbeidstherapie in het nog niet voltooid gebouw. In Tbilisi is sprake van een groter team met meer ervaring. In het mooie gebouw aldaar is sprake van materiële verwaarlozing van wc's, lekkageplekken en kapotte ramen. Er is een gunstig klimaat voor verdere verdieping van het diagnostische en therapeutisch handelen. De economische omstandigheden zijn in beide locaties marginaal en kunnen een verdere ontwikkeling ernstig frustreren.

Ronald Baas, psychiater, Groene Hart Ziekenhuis te Gouda en consulent Ipse de Bruggen.

Marko van Gerven, gepensioneerd psychiater.

PEETKINDEREN

Teken voor de Toekomst Bijna nergens ter wereld bestaat voor vrijescholen de luxe van overheids-subsidie zoals wij die kennen. Met de Solidariteitsactie willen wij zoveel mogelijk kinderen in de gelegenheid stellen om toch vrijeschoolonderwijs te volgen. Deze vorm van fondswerving blijkt heel positief te werken, omdat er een constante bron van inkomsten ontstaat waardoor de leerkrachten, kinderen en ouders in de projecten zich gewaardeerd en erkend voelen door

betrokken mensen in het buitenland. Met de Solidariteitsactie kunt u buitenlandse vrijescholen steunen door het schoolgeld te betalen voor kinderen van weliswaar onvoldoende draagkrachtige, maar vaak erg gemotiveerde ouders. Het geld gaat naar het kinderfonds op de school. U kunt bij uw sponsoring aangeven van welke school u kinderen wilt sponsoren. Ook individuele peetschappen zijn mogelijk via dit Solidariteitsfonds. Zie daarvoor o.a. de kinderen hieronder.

In het vorige nummer van *de rOndbrief* vestigden we de aandacht op een groep ouders die met hun kinderen voor het oorlogsgeweld uit Lugansk naar Odessa gevlucht zijn. Ze waren betrokken bij een vrijeschoolinitiatiefgroep in Lugansk. Ze zijn in **Odessa** liefdevol opgenomen door de vrijeschoolgemeenschap van **Stupeni**. Hier hebben ze onderdak gevonden, en de nodige kleding gekregen. We doen een dringend beroep op onze donateurs om deze ouders, die alles achter zich moesten laten, nog geen werk hebben in Odessa en zeer actief betrokken zijn bij de vrijeschool tegemoet te komen in de betaling van het schoolgeld. Het betreft drie gezinnen met samen vijf kinderen. De familie Tukhalina is inmiddels verhuisd naar Kiev.

Vladimir Shepelev, is 7 jaar, zit in de eerste klas. Hij is enig kind. De ouders volgen zijn schoolgang met belangstelling en openheid voor al het nieuwe. Vladimir heeft een goed verstand en is weetgierig. Hij is zeer beweeglijk, maar ook wat onrustig en kwetsbaar. Hij speelt graag en heeft daarin goed contact met zijn klasge-

nootjes. Hij heeft een goede spreekvaardigheid en veel fantasie. Hij schildert, zingt en danst graag.

Lev Krasotkin is 8 jaar, hij zit in de tweede klas. Hij is een vrolijke, nieuwsgierige jongen, met een brede belangstelling. Hij gaat graag naar school en legt gemakkelijk contact. Hij houdt ervan om in de tuin te werken en te planten. Lev leest graag en is een fantasierijke verhalenverteller. Later wil hij dierenarts worden. Hij woont met zijn ouders en zijn jongere zusje, Alisa, in een kleine woning.

Alisa Krasotkina, is vier jaar, Ze is een gevoelig kind, wat angstig en onzeker. Ze kon zich lange tijd nauwelijks van de moeder losmaken en vindt het moeilijk contact met de andere kinderen te leggen. Alisa kon vanwege de spanningen een tijd niet naar school. Nu zit ze in de kleuterklas.

Kira en Sophia Savtschenko, zijn een tweeling van 6 jaar, ze zitten in de kleuterklas van **V.S.Stupeni in Odessa**, Oekraïne. Ze zijn beide zeer olijke, ondernemende en beweeglijke kinderen. Ze zingen veel en graag, leggen gemakkelijk contact met de andere kinderen. Spelen veel en willen graag vooraan staan. De moeder werkt sinds september aan de

school als Russische lerares, haar loon geeft ze volledig aan de school en betaalt daarmee een deel van het schoolgeld. Het gezin leeft van het loon van de vader.

Andrea is een fantastisch meisje. Ze zit in de 8e klas van **Escola Waldorf Tretzevents**, in Barcelona, Spanje. Oorspronkelijk komt ze uit Columbia. Tot haar zesde jaar was haar kindertijd heel traumatisch. Na

haar adoptie is ze mee gegaan naar Spanje. Op haar vorige school werd ze gepest. Hier op Tretzevents heeft ze de kans om meer vertrouwen te krijgen in zichzelf en in haar omgeving. Ze houdt van muziek, kunst, boeken en reizen. Haar alleenstaande moeder kan niet het hele schoolgeld betalen.

Bibiana is 9 jaar en zit sinds september 2014 op vrijeschool **Harpa, Escola do Jardim do MonteAlhandra**, in Portugal. Het is een lief en opgewekt meisje dat gauw bezorgd is. Ze speelt graag in en om het huis en helpt graag met huiselijke karweitjes. Tot voor kort woonde ze met haar alleenstaande moeder bij haar grootouders in, maar nu zijn zij verhuisd omdat haar

moeder in Alhandra werk gevonden heeft als tuinvrouw. Het gezinsinkomen is niet groot genoeg om het hele schoolgeld te betalen.

Cimar is een edelmoedige en gevoelige jongen. Hij zit in de 7e klas van **Escola Waldorf Tretzevents**, in Barcelona, Spanje. Hij is fysiek en intellectueel goed ontwikkeld. Hij zit op

aikido en capoeira, speelt basgitaar en wil later musicus worden. Hij gaat graag naar school en houdt van lezen en tekenen. Later wil hij graag naar Japan reizen. Zijn ouders zijn kunstenaars en kunnen slechts een deel van het benodigde schoolgeld betalen.

Elsa is een sprankelend kind van 6 jaar oud. Ze zit in de kleuterklas van **Caracol ão Sol**, in Barril de Alva, Portugal.

Ze heeft een sterke persoonlijkheid en een groot gevoel voor rechtvaardigheid. Ze is kunstzinnig en doet alles met aandacht en grote ernst. Ze is lief en gul en vindt het leuk om voor de kleintjes te zorgen. Haar moeder is mede oprichtster van Caracol ão Sol. Door de voortdurende kredietcrisis zijn haar ouders niet in staat om het hele schoolgeld te betalen.

Goni is bijna vier en zit in de kleuterklas van **Ein Bustan, Kiryat Tivon**, in Israël. Ze is een wijs en gevoelig meisje dat zich voor haar leeftijd heel goed kan uitdrukken. Ze is vriendelijk maar weet haar eigen plekje goed te verdedigen en ze kan koppig zijn. Ze houdt van schilderen en van bellen blazen. Haar ouders zijn net gescheiden. Daar heeft ze het heel moeilijk mee. Haar moeder werkt als vrijeschoolleraar en geeft in de middaguren bijles. Toch verdient ze te weinig om het hele schoolgeld te betalen.

Lenduleni Jesaya is al vanaf de kleuterschool op de vrijeschool in **Windhoek**. Dit jaar in januari begon hij in de vijfde klas. Hij is de middelste van drie kinderen. Zijn kleine zusje is nu nog in de kleuterklas. Onverwacht is het moeilijk geworden, om de schoolgelden bij elkaar te krijgen, die hij ook kreeg via peetschap uit Nederland. Zijn ouders zijn niet in staat het schoolgeld te betalen. Ze hebben zich wel verbonden met het vrijeschoolonderwijs. Hij geniet de school in alle rust en maakt goede vorderingen. Wie zou hem kunnen helpen? Hij is het zeker waard!

Lur is drie jaar en zit in de kleuterklas van **Ein Bustan, Kiryat Tivon**, in Israël. Het is een vrolijk en gevoelig meisje dat heel

sociaal is en het overal goed naar haar zin heeft. In de klas doet ze goed mee met het ochtendspel en thuis wil ze heel graag helpen bij het verzorgen van haar kleine broertje. Ze houdt van dieren, speelt graag buiten en houdt van wandelen. Lurs ouders hebben naast de kinderen ook de zorg voor hun grootouders. Helaas hebben zij geen vast inkomen waardoor ze niet het hele schoolgeld kunnen betalen.

Yahya Bora Maalim

is 7 jaar en zit in de eerste klas van de **CEFschool**, de vrijeschool in Zanzibar. Yahya's moeder was uitgehuwelijkt aan een veel oudere man (zoals in arme gezinnen vaker gebeurt), die nu echter

oud en ziek is en het gezin niet kan onderhouden. Yahya is er een van zes zonen, in de Swahili-cultuur zouden dat zes zegeningen zijn, helaas gaat er bij gebrek aan geld van de vier oudere broers maar een naar school. Yahya is een rustige, welgemanierde, leergierige leerling. We hebben goede hoop dat hij zich ontwikkelt tot een verantwoordelijk lid van de gemeenschap en dat hij later het gezin kan gaan onderhouden.

Maimuna Maulid Pandu

is 8 jaar en zit in de eerste klas van de **CEF school**, de vrijeschool van Zanzibar. De leraren zagen Maimuna, toen

ze met de klas op het strand waren, ze vroegen haar waarom ze niet op school was. Haar familie zei dat ze het schoolgeld voor de plaatselijke gemeenteschool niet konden betalen. Haar broers zitten wel op school, maar in Zanzibar wordt de educatie van meisjes vaak niet belangrijk gevonden. Nu heeft Maimuna een eerlijke kans om een opleiding te volgen en een onafhankelijke jonge vrouw te worden. Ze vindt het heel leuk op school en haar moeder is er ook erg blij mee. Ze is een lief kind, dat langzaam haar zelfvertrouwen ontwikkelt. Ze geniet van de vriendschap van haar klasgenootjes.

Wat kunt u doen?

- U kunt donateur van het IHF worden voor een bedrag naar keuze per maand of per jaar (minimaal 30 euro per jaar.) U ontvangt dan twee maal per jaar **de rOndbrief**.
- U kunt een bijdrage storten voor een specifiek project (o.v.v. de code).
- U kunt een bijdrage storten voor de algemene middelen.
- U kunt een legaat nalaten ten behoeve van het IHF.
- U kunt de Solidariteitsactie steunen door een bedrag te storten op onze rekening o.v.v. code 9370, Solidariteitsactie. Dit geld gaat naar het kinderfonds van de school van uw keuze. Hieraan is geen peetschap verbonden.
- U kunt peet worden en - voor langere tijd - het schoolgeld voor een kind betalen. U krijgt via het IHF de naam en een korte beschrijving van het kind met een foto en eens per jaar een kort verslag van z'n ontwikkeling.

N.B.1: Omdat niet iedereen het volledige schoolgeld kan betalen (de bedragen liggen tussen € 25 en € 250 per maand) bestaat ook de mogelijkheid een peetschap met anderen te delen.

N.B.2: Voor scholen is het vaak heel moeilijk iemand vrij te maken die de administratie van de peetschappen bijhoudt. Wij hopen dat u er begrip voor hebt als de informatie over de kinderen eens niet zo vlot binnenkomt.

N.B.3: Geef altijd duidelijk aan voor hoeveel jaar u een peetschap wilt. In principe gaan we ervan uit dat u voor langere tijd peet wordt. Stoppen met een peetschap kan alleen door schriftelijke opzegging bij het secretariaat van het IHF.

Hebt u over een van de mogelijkheden een vraag, neem dan contact op met het secretariaat. Stuur de ingevulde machtigingkaart in een gefrankeerde envelop naar:

Internationaal Hulpfonds

De Paal 1-6

1351 JA Almere

Wilt u **de rOndbrief** ook of alleen via e-mail ontvangen? laat het ons even weten via info@internationaalhulpfonds.nl

Giften aftrekbaar Wist u dat uw giften volledig aftrekbaar zijn met een notariële schenkingsactie? U moet dan vijf jaar lang een vast bedrag aan het IHF schenken. U bepaalt zelf de hoogte van het bedrag. Het IHF neemt de notariskosten voor zijn rekening. Interesse? Neem contact op met het secretariaat.

Contact Telefonisch kunt u het IHF elke woensdag van 9.00 tot 17.00 uur bereiken. Op andere dagen kunt u een boodschap inspreken: tel: 06 2697 2310 en e: info@internationaalhulpfonds.nl of secretaris@internationaalhulpfonds.nl. Kijk ook eens op onze website voor meer informatie over ons en al de projecten die wij ondersteunen: www.internationaalhulpfonds.nl.

PR Help ons het IHF bekend te maken onder een groter publiek. Artikelen uit **de rOndbrief** mogen worden gekopieerd onder vermelding van de bron en gebruikt worden bij acties, bijvoorbeeld ter gelegenheid van een jubileum of verjaardag. Ook kunnen artikelen, extra exemplaren van **de rOndbrief** en informatie- en pr-materiaal, worden aangevraagd bij het secretariaat.

Contactpersoon op een vrijeschool

Heel graag komen wij in contact met vrijeschoolouders of leraren die op 'hun' school de contactpersoon voor ons kunnen zijn. Neem contact op met pr-functionaris Liard Kranen pr@internationaalhulpfonds.nl

Triodosbank 21.21.95.050 / BIC: TRIONL2U

IBAN code: NL03 TRIO 0212 1950 50

ING bank 38 92 918 / BIC: INGBNL2A

IBAN code: NL 81INGB0003892918

Kamer van Koophandel 30167248

Te koop bij het Internationaal Hulpfonds

POPPEN: BRUIN * WIT * GROOT * KLEIN
GEZINNETJES VOOR HET POPPENHUIS
met opa en oma

ALLE FIGUREN VOOR DE KERSTAL
ALLERLEI VINGERPOPJES

KALIMBA'S - KAARSEN - KUNSTKAARTEN
SIERADEN - TASSEN

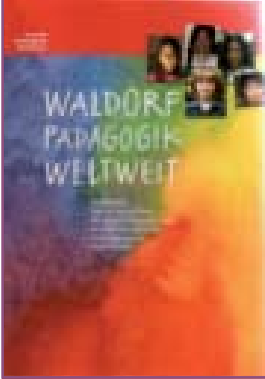
BOEK: VRIJESCHOOLPEDAGOGIE IN DE WERELD
Overzicht van vrijescholen met prachtige
foto's (Engels of Duits)

EURITMIETJES EN SLOFJES VAN LEER
in diverse tinten leverbaar
in de maten 28 t/m 45

DVD: UBUNTU WALDORF IKAPI
VAN MICHAEL LOVEMORE

Over het vrijeschoolonderwijs in Zuid-Afrika

Voor prijzen en bestellingen zie
onze website
www.internationaalhulpfonds.nl

Machtigingskaart

Dhr./Mevr E-mail.....

Adres..... Tel.....

Postcode/Plaats.....

- machtigt het IHF af te schrijven van bank/girorekening:.....
- éénmalig per maand per kwartaal per half jaar per jaar
een bedrag van € (minimaal € 10) voor
- een donateurschap (minimum bijdrage € 30 per jaar incl. **de rOndbrief**)
- een door het IHF te bepalen project
- voor project: in (land):code:
- het Solidariteitsfonds in.....(land/school)
- een (deel-)peetschap in.....(land/school)
- wil graag informatie ontvangen over het IHF
- wil graag informatie ontvangen over een (deel-)peetschap
- wil graag het jaarverslag van het IHF ontvangen
- wil graag éénmaal gratis **de rOndbrief** ontvangen

Door een incassomachtiging blijven de transactiekosten zo laag mogelijk. U kunt uw machtiging te allen tijde intrekken door dit schriftelijk te melden aan het IHF en u kunt altijd binnen 56 dagen na afschrijving uw bank opdracht geven het bedrag terug te boeken op uw rekening.

Datum: Handtekening:

Kleuterschool El Huerto, Costa Rica

Port Payé
Pays-Bas

Ruimte voor opmerkingen:

De Paal 1-6
1351 JA Almere

Internationaal Hulpfonds

Triodosbank 21.21.95.050

IBAN code: NL03 TRIO 0212 1950 50

BIC: TRIONL2U

ING bank 38 92 918

IBAN code: NL 81INGB0003892918

BIC: INGBNL2A